

DOXA

#48

Her kan du finde ud af, hvorfor vi er bange for edderkopper, hvilken vin er bedst, og hvordan man optimerer en brunsviger!

STOR TEST!
- hvem er du egentlig?

**HELT
VILD!
NYT!**

HVILKEN INSTRUKTOR ER DEN LÆKRESTE?
- få svaret inde i bladet...

ENORMT INTERVIEW!
LÆS: Når Jan minder én om de gode ting i livet.

KOLOFON

Redaktion

Ansvarshavende chefredaktør: Amalie Ringsø Hansen
Medredaktører: Jan Hoffmann og Morten Lund Poulsen
Nyhedsredaktører: Toni Behrendt og Siw Lambertsen
Art Directors: Sille Louise Stenild og Amalie Ringsø Hansen
Illustrator: Freja Otilia Olrik Ernst
Brevkassen: Morten Lund Poulsen og Jacob Floor Kousgaard
Korrekturlæser: Morten Lund Poulsen
Event Managers: Isabella H. Larsen og
Marie Lindersgaard Hansen
Webmaster: Jacob Floor Kousgaard

Redacteur Emeritus
Carsten Fogh Nielsen

Layout
Amalie Ringsø Hansen

Bidragydere

Søren Steensig Jakobsen, Daniel Keller, Niels Wilde Langballe,
Andreas Vinther Jensen, Morten Lund Poulsen, Henrik Klindt-
Jensen, Jan Hoffmann, Amalie Ringsø Hansen, Jonas Bensrati,
Jørgen Anders Magnild Berthelsen, Mia Keller, Nadja Andersen,
Rikke Rasmussen, Sidsel Outzen Kallestrup,
Siw Nørgaard Lambertsen og Toni Nicolajsen Behrendt

Næste udgivelse
Efterårssemestret 2015

INDHOLD

5

Leder
af Amalie Ringsø Hansen

6

Arachnofobi - stor frygt/lille kræ
af Morten Lund Poulsen

12

Kender du typen? - test dig selv!
af Redaktionen

19

Præsentation af Osker Borgman Hansen
af Henrik Klindt-Jensen

21

Filosofistisk Café-Gak
af Daniel Keller

24

Jeg er et simpelt menneske
- Et interview med Nicolai Krejberg Knudsen
af Jan Hoffmann og Amalie Ringsø Hansen

32

Jørgens Madhjørne - Brunsviger 2.0
af Jørgen Anders Magnild Berthelsen

36

Kontaktannoncer
af Søren Steensig Jakobsen

37

Metafysikmøde

INDHOLD

39

Kierkegaard-Vendespiilet
af Andreas Vinther Jensen

41

Nyt fra foreningerne

48

Brevkassen

56

Muligheder i særklasse
af Jonas Bensrati

62

Vin anmeldelse
af Mia Keller, Nadja Andersen, Rikke Rasmussen,
Sidsel Outzen Kallestrup, Siw Nørgaard Lambertsen
og Toni Nicolajsen Behrendt

64

Fra Kreatur til Fjerkræ - Manifest over filosofiens bondegård
af Jan Hoffmann og Niels Wilde Langballe

68

Genrens Changement
- Forhastede noter om Søren Kierkegaards paratekst
af Andreas Vinther Jensen

81

Gode råd - fra Morten Dige

83

Bagsidens bagside
af Freja Otilia Olrik Ernst

LEDER

af *Amalie Ringsø Hansen*

Igen er det blevet sommer. Igen er det blevet lyst. Igen er det blevet tid til et nyt nummer af DOXA! Denne gang har De slået op i nummer 48 i rækken af udgivelser fra vores allesammens studieblad. Igen er bladet grønt. Igen er bladet spækfyldt med spændende artikler, indslag, anmeldelser og gode råd. Dog er DOXA #48 også noget helt særligt.

Særligt for denne udgave af bladet er dets massive omfang og fantastiske kvalitet. Det rummer hele 18 punkter i indholdsfortegnelsen og afslører en rig blanding af faste indslag og kreativ nytænkning.

Endnu en gang kan De udfolde Deres kulinariske evner i fællesskab med Jørgen, der i vores nye faste indslag Jørgens Madhjørne har delt sin opskrift på en optimeret brunsviger. Endnu en gang kan De følge med i, hvad der foregår i de mange foreninger på Filosofi på AU. Endnu en gang kan De forsøge at gætte, hvem der gemmer sig bag de filosofiske kontaktannoncer. Endnu en gang kan De nyde godt af redaktionens kreative afdeling. En

afdeling som har fået et nyt medlem i form af Freja, der i dette blad står bag Bagsidens Bagside. Endnu en gang kan De finde svar på Deres spørgsmål i brevkassen og endnu en gang kan De få gode råd til (studie) livet. Denne gang er det Morten Dige, der deler ud af sin store erfaring.

Helt nyt i DOXA #48 er Test dig selv og Vendespillet. Her kan De blive klogere på Kierkegaards skrifter og Dem selv som filosofistuderende. De finder også to anmeldelser i dette blad: Den ene af vin og den anden af CVA's bog *Særklasse*. Derudover er #48 selvfølgelig også fyldt med spændende artikler: De spænder mellem alt fra *edderkoppe-angst* over en gennemgang af *de mange dyr i filosofihistorien* til noter om *paratekten hos Kierkegaard*. Til slut må vi da også fremhæve et KÆMPE og EKSLUSIVT interview med vores allesammens nye stjerne, Nicolai Krejberg Knudsen.

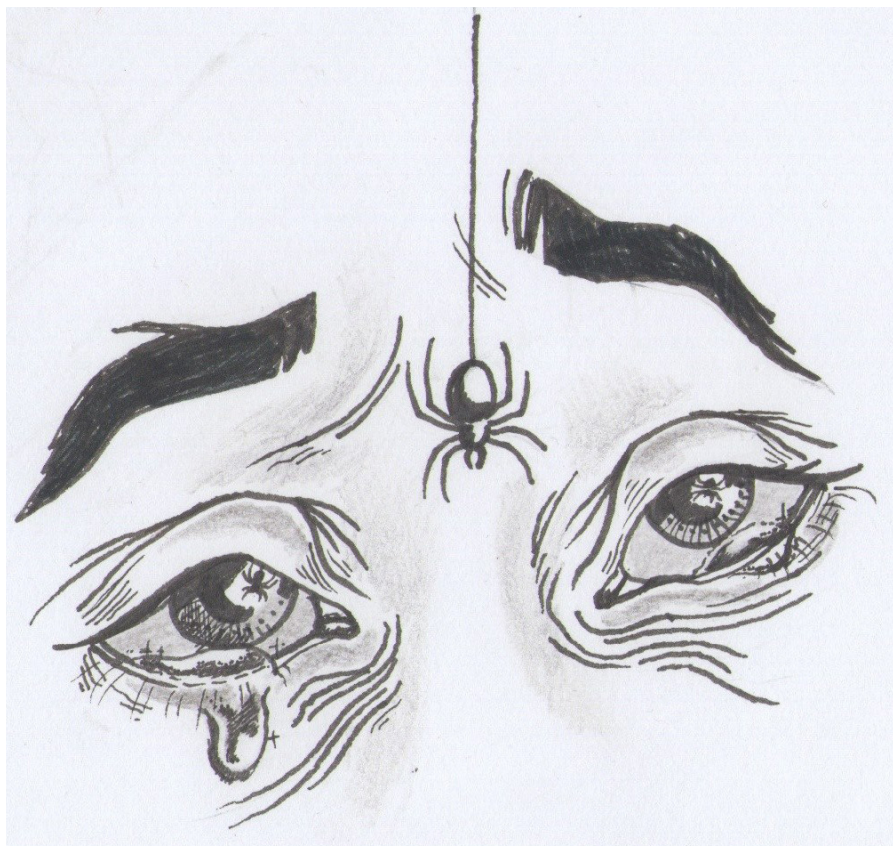
Alt i alt er DOXA #48 blevet en buttet bassemænd, der kan tilfredsstille de fleste behov. Redaktionen ønsker Dem, kære læser, stor fornøjelse med læsningen!

ARACHNOFOBI

- stor frygt/lille kræ

Af Morten Lund Poulsen

Arachnofobien – frygten for edderkopper – har for mig altid været et af hverdagens store enigma. Der synes umiddelbart intet ”rationelt” bag at være bange for en edderkop: De er ikke giftige, de kan ikke bide eller slå fra sig, og når ens værste fjende er et stykke køkkenrulle, er ens *magt* nok egentligt på et relativt lavt niveau. Og alligevel går der næppe en time uden, at et edderkoppeskrig høres et sted i staten Danmark – og faktisk næsten kun i Danmark. Nord- og Vesteuropa samt det nordlige USA virker til særligt at være områderne, hvor

man er bange for edderkopper, mens steder, hvor de faktisk *er* farlige, tager det mere i stiv arm. Hvordan kan det egentligt være? Hvorfor har vi (ikke mig selv, selvfølgelig, men et bredt "vi"!) en så irrationel frygt?

Første sted, jeg tjekker efter sådan noget, er selvfølgelig nettet (læs: Wikipedia). Nettet (i.e. Wikipedia) fortæller her om to teorier: en evolutionsteori og en kulturrelativ teori. Evolutionsteorien er faktisk meget sød. Den fortæller (indlysende nok, ikke?), at fobien er evolutionært betinget. Frygten opstod "i" en bestemt gruppe folk "nede i Afrika", hvor den medførte, at disse udvandrede mod steder uden edderkopper. Fobien gav derfor mening, da edderkopper "der-nede" faktisk er farlige, og den gav en evolutionær fordel dels for den enkelte (bedre betingelser for at videregive egen slægt pga. mindre konkurrence) og dels for menneskeheden som sådan (der opnåede større diffusion over "verden"). At vi er bange for edderkopper i dag, mens "dem nede i Afrika" ikke er, er således grundet af, at vi er efterkommere af frygtsomme udvandre.

Som sagt en *sød* teori, men meget taler den imod. Først med god logik: Hvis frygten for edderkopper førte til folkevandring, måtte denne folkevan-

dring først stoppe, når man undgik edderkopper. Da edderkopper (så vidt jeg ved) findes spredt over den ganske verden, ville arachnofoberne findes bredt ud over samme – men: sådan er det ikke. Arachnofobien skulle være mest dominerende i den vestlige verden, hvor den andre steder skulle være næsten ikke-eksisterende, e.g. i Kina, hvor man spiser taranteller (ad!). Arachnofobien ville selvfølgelig aldrig være *den eneste* grund til, at de tidlige mennesker ville bevæge sig ud af Afrika, men for at teorien måtte findes stærk, måtte disse frygtsomme individer sprede sig være forholdsvis normalfordelt og ikke være centreret i Vesten. Da frygten nogenlunde så synes ikke-ærlig, må den evolutionære teori give fortabt.

Nu må vi så tage fat om den kulturrelativ. Denne siger egentligt intet (iflg. Wikipedia og links!). Idéen er blot, er frygten er kulturrelativ; nogle har den, andre ikke – og sådan er det bare! Ikke god science, men det er dog noget at arbejde ud fra. Og det er dét, jeg vil nu.

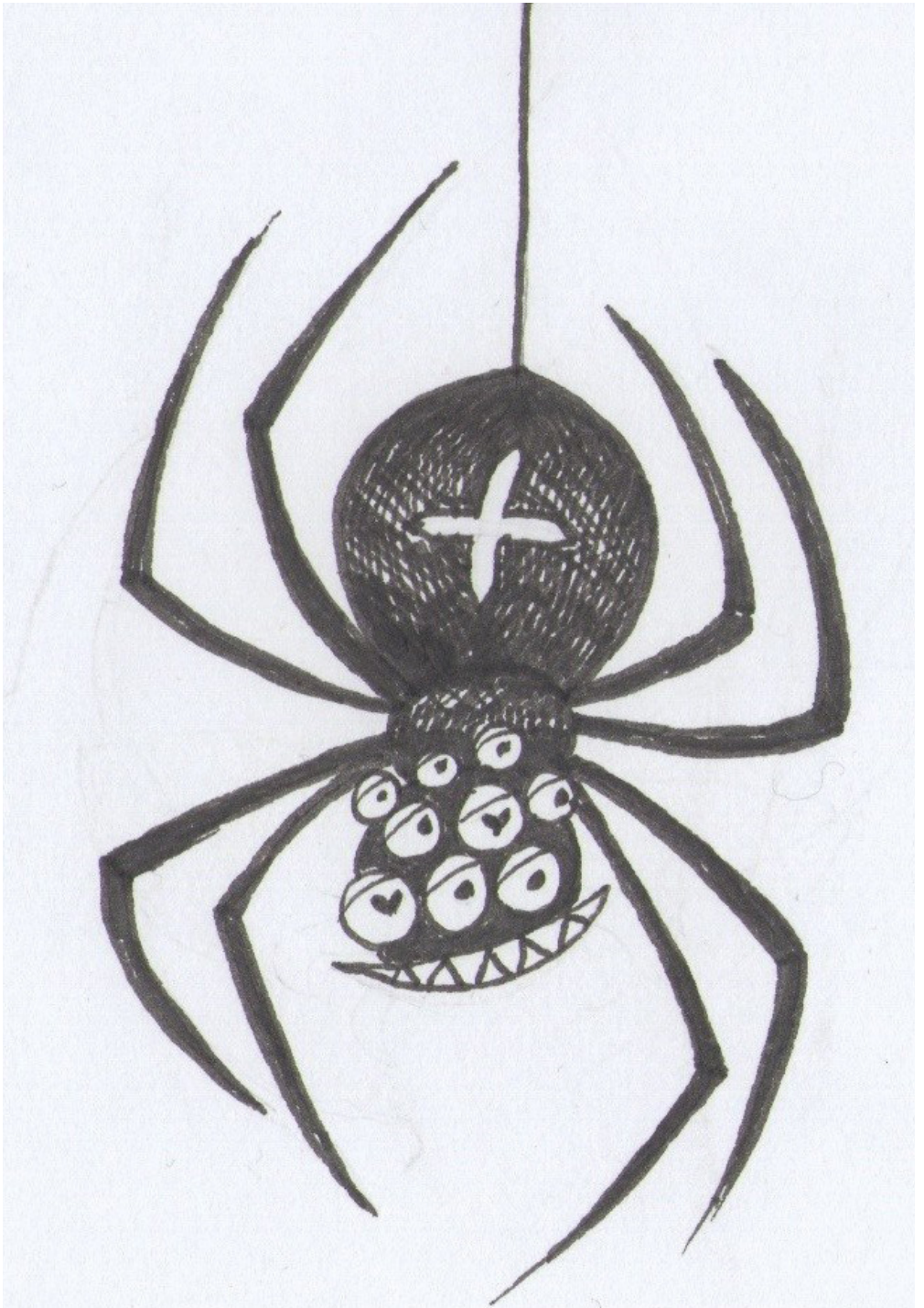
Betragt edderkoppen. Betragt dens edderkoppehed. Edderkoppen er næsten arketype på et monster – bare i miniformat. Udseendet med de lange ben, de mange stirrende øjne, de frygtelige hugtænder og den modbydelige

måde, den fortærer sine ofre. Det passer meget godt overens med dens brug i moderne popkultur: Shelob i Ringenes Herre, den gigantiske edderkop i ”*The Giant Spider Invasion*”, den klare edderkoppeinspiration ved de onde i den nye Godzilla-film. Alle disse er forstørrelser, men for mig at se er det den generelle monsterhed, der findes i det små, der videreføres og giver mulighed for deres skabelse.

Denne forståelse for en dimension af *monsterhed* synes at være kulturrelativ, hvis vi kigger på tidligere eksempler på brug af edderkoppe-symbolik. Arachne-myten i græsk mytologi, hvor heltinden ender ud i en hybrid menneske-edderkop, viser ingen hverken frygt eller foragt over for denne vanskabning; i stedet møder man næsten *fornøjelse* over de nyfundne egenskaber. Samme finder man stort set ved den afrikanske trickster-gud, Anansi, der (som vores allesammens Loke!) står for alskens spøg og skæmt. Et tredje positivt eksempel er edderkoppen, der hjælper profeten Mohammed og hans følgesvend Abu Bakr til at kunne undgå forfølgelse. Disse tre eksempler viser klart en form for *nobelt* dyr, der står i stærk kontrast til vores moderne (eller vestlige!) forståelse.

For mig at se er det præcist her, vi finder løsningen: ved den præcist

moderne (eller vestlige!) forståelse. Inkluderet i den moderne samfund, industrisamfundet og efterfølgende videnssamfundet (eller hvad vi nu vil kalde det), er defineret ved *kultur*, der bliver modsat *natur*. Omkring vores Intet, *dasein* eller kerne opbygger vi en kulturverden, -sfære eller noget helt tredje; enten som mangelvæsener qua Gehlen eller rigdomsvæsener qua Sloterdijk danner vi mellem os naturen (set som *alt det andet, vi mennesker ikke står bag*) en boble, der skal beskytte os mod den farlige natur, vi føler os utrygge ved – e.g. skovturen, der forstyrres af myrer; regnvejret, der ødelægger cykelturen; løven, der æder vores kød. Vores forståelse af edderkoppen formes af vores typiske møde med den, hvor dette foregår i hjemmet, på arbejdet, på skolen – alle steder, der er fuldstændigt indlejret i kulturen. Alt, hvad der i disse situationer er omkring os, er skabt og formet af os selv; den ene oplevede ting, der falder ud, er edderkoppen. Her kommer der et sandt *clash* kultur/natur. Naturen i form af edderkoppen presser sig på, lader sig ikke være defineret af vores formål og ”rationalitet”, men mødes i stedet som en påtrængende naturkraft – en urkraft på sin vis. Den trænger sig igennem vores boble, helt ind i vores intimsfære, først symbolsk ved dens indtrængen i hjemmet (den invaderende natur) og siden som helt

konkret ved berøring af kroppen. Frygten og afskyen, de fleste (igen, selvfølgelig ikke mig) oplever ved den *kriblende* følelse af edderkoppens, der bevæger sig hurtigt over kroppen – oplevet direkte eller *følt* – er den ultimative indtrængen.

Denne oplevelse forstærkes videre af edderkoppespindet. Igen møder vi edderkoppens symbolværdi: Edderkoppespindet er forfald; kulturens forfald. Kulturens atrofi mødes præcis ved edderkoppespindet, der er symbolet på naturens invasion af de forladte kulturobjekter. Ruinen kan næsten ikke tænkes uden edderkoppespindet. Den direkte oplevelse af edderkoppespind er meget lig oplevelsen af edderkoppens selv, hvor man igen møder en indtrængen, men her lægges der endda også op til noget næsten klaustrofobisk: oplevelsen af at være fanget. Denne oplevelse er givetvis ikke så stærk som den førnævnte, men den er dog stadig tilstede, og fangetheden sammensat med tanken ”er den mon på mig nu?!” lader styrken nå nye højder.

Alt i alt står disse kvaliteter så (i hvert fald – der er nok flere!) for at give edderkopoplevelse dens dimensioner monsterhed. Mødet med edderkoppens selv er et møde med den invaderende natur, en urkraft, som *straks*

må bekæmpes og trænges tilbage for kulturens overlevelse. Papiret gribes, edderkoppens dræbes, og papiret smides ud – endda typisk i toiletet, der *straks* skyldes ud; ikke nok med, at den indtrængende må dræbes, den må også så hurtigt som muligt fjernes. Kulturen må forblive ren. Urkraften bortdrives for, at livet kan fortsætte *naturligt* (altså efter kulturens natur! Natur har en sjov dobbeltbetydning), hvor processen gentages igen og igen, da edderkoppens altid kommer igen (*den Evige genkomst* i form af en ny edderkop... eller?!).

Men men, som de store popkulturkendere, jeg ved I er, vil I selvfølgelig nu indvende: Morten, hvad med Spider-man? Han er jo ikke et uhyre – tværtimod, han er en superhelt! Dertil vil jeg svare: Ja – men kun for så vidt, som han er en bekræftelse af min tese. Spider-man er en tøjring af edderkoppens urkraft; han benytter sig lige præcis af urkraft *imod* den ”naturlige orden”, imod *survival of the fittest* i form af den stærke, der tager, hvad han vil (du ved, skurken). Han er kulturen, der bekæmper naturen med dens egen monsterhed. Dette ses især, når han taber kontrollen: Når balancen edderkop-menneske falder i edderkoppens favør, forvandles Peter Parker til en helt anden form for hybrid, der, i stedet for at synes menne-

skelig, får seks arme, hugtænder osv., og han begynder at opføre sig som en edderkop. Dette kan kun ændres ved kulturmidler, hvor *medicin* (qua kulturen, der bekæmper naturen qua sygdom) igen forvandler ham til den Spider-man, vi kender.

Nu har vi så en forklaringsmodel, der kan forklare den irrationelle frygt; den stammer fra *clashet* natur-kultur, hvor et monsters urkraft mødes. Næste spørgsmål: Er den symmetrisk? Kan den så også forklare mangel på samme frygt? Svaret må være ja – men ikke uden at synes frygteligt imperia- listisk. For hvis vi oplever frygten qua indlejring i kulturen, så må manglen på frygt betyde, at man *ikke* er ind- lejret. "*The white man's burden*" synes altså at være frygten for en lille ed- derkop, en evigt tilbagevende urkraft. Men: dette forudsætter monokultur. Hvis vi i stedet tænker oplevelsen som i sandhed kulturelt medieret gennem vores specifikke kultur i stedet for gennem kulturen, kan vi medtage, at det er noget særligt ved den vestlige kultur, der får os til at møde fæno- menet, som vi gør. Nu bliver analysen næsten samfundskritisk: I stedet for, at arachnofobi er symptom på vores særlige storhed qua kulturene eller særligt, kan forståelse blive den, at vi på sin vis er verdensfjerne og frem- medgjorte; vi er ikke i balance med

naturen, der opleves som fremmedar- tet og farlig.

Nu kunne man så bliver *rigtig* filosof og sige, at denne fremmedgørelse er typisk for det moderne samfund etc., men at vi måske er ved at gå imod det via noget som økologi som tankerfor det bæredygtige, flere initiativer, der skal få os tættere på naturen osv., men.. Nah. Man må være stor, når man er bange for en edderkop.

KENDER DU TYPEN?

- Test dig selv og find ud af, hvilken type filosofistuderende du egentlig er!

af Redaktionen

Tag testen i dette nummer af Doxa og find ud af, hvad der kendetegner dig som filosofistuderende. Testen udføres ved at vælge den svarmulighed, du synes, passer bedst på dig. Det kan være en fordel at spørge andre til råds, hvis du er i tvivl om svaret. Derefter samles resultatet af testen, og du kan se, hvilken af de 4 arketyper du tilhører, og hvad der kendetegner netop dig. God fornøjelse!

Spørgsmål 1: Hvad foretrækker du at bruge din fredag aften på?

 Vil du sige spørgsmålet igen?

 Ved ikke.

 Studere (fx Analytisk filosofi og/eller Hegel-eksersise).

 Jagte spurve og drikke øl iført klovnesmaske.

Spørgsmål 2: Hvordan sætter du dit hår?

 Ved ikke.

 Hvad har dette dog med filosofi at gøre!? Men vandkæmmet.

 Som vinden blæser.

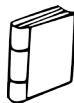
 Det er en lang historie, men kort sagt kræves 4 slags voks, hårlak, stålkam og tålmodighed.

Spørgsmål 3: Hvor mange timer om dagen bruger du på at studere?

Det handler ikke om hvor længe men hvorledes: Jeg læser Kierkegaard.

26 timer.

Ved ikke.

Cirka mellem 1 time og 12 timer dagligt, tror jeg måske.

Spørgsmål 4: Hvad er dit yndlingsdyr?

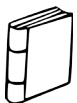
Fx Tissemyrer, bænkebiddere, regnorme og lignende.

Jærven.

Ved ikke.

Uglen, jeg har læst den er klog.

Spørgsmål 6: Hvordan vil du selv beskrive dit outfit?

Ved ikke.

Det der var mest rent.

Det er simpelt, skarpt og funktionelt.

Tiger of Sweden fra inderst til yderst.
De hurtigste solbriller i byen. Pastelfarver klæder rigtige mænd.

Spørgsmål 5: Hvordan nydes et FSK oplæg bedst?

Koncentreret.

I et par gyldne damers behagelige selskab.

Hvornår er det nu det er?
Det er først kl 15, ikk?

Ved ikke.

Spørgsmål 7: Hvad er din livret?

Mors mad.

Et stykke pizza jeg havde glemt, jeg havde i køleskabet.

Helstegt pattegris er det bedste i verden!

Ved ikke.

Spørgsmål 9: Hvad er dit bedste scoretrick?

Honningkrukke-metoden: aktivt afventende indtil der sker noget.

Charme, selvtillid og lækkert hår... og måske en lille løgn.

Ved ikke.

Jeg har læst, at en intelligent samtale kan fange opmærksomheden hos de andre køn.

Spørgsmål 8: Hvad er din yndlingsfarve?

Ved ikke.

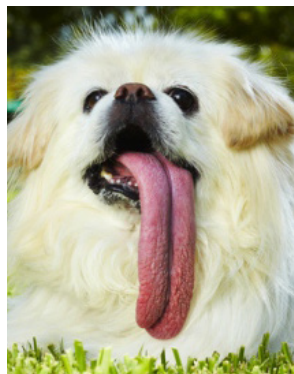
470 THz.

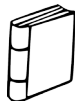
Jeg kan lide de fleste farver undtagen sort.

Strawberry Shake.

Spørgsmål 10: Er du indehaver af en verdensrekorder?

Ikke endnu

JAJ! Jeg er den uofficielle indehaver af verdens længste tunge.

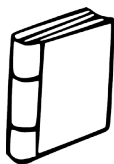

Ved ikke.

Jeg tror, jeg har den største samling af pizzabakker, men jeg har ikke fået dem talt...

TESTRESULTAT

Type 1: Den (usædvanligt) engagerede

Har du fået flest bøger, er det fordi, du er den engagerede type. Du er ambitiøs og målrettet. Måske ligger phd'en inden for rækkevidde. Her kan du søge råd hos Nicolai Krejberg Knudsen. Se evt. vores store interview med stjernen i dette nummer af Doxa. Du kan lide at presse dig selv til det yderste og læse i hvert ledigt minut. Du har fundet på rutiner og metoder til at læse i længere tid, og du accepterer ikke spildt tid på popkultur og fjol, når du kan bruge tiden på at læse vigtige bøger og forbedre dine kundskaber. Du ved, hvem du skal være venner med (Krejberg). Husk dog også at have venner du godt kan lide. Det er en værdi for dig at være engageret og velforberedt. Dette gør du også opmærksom på og efterlever det som ideal. Folk skal ikke være i tvivl om, at du er klog og videbegærlig, for det er du virkelig! Det er en god ide at slippe tøjlerne af og til. Indeni er du en rigtig festabe, men du kan være bange for, om dine bekendtskaber vil acceptere denne side af dig. For en type som dig er det dog vigtigt at huske på, at livet også handler om at have det sjovt, og rigtige venner vil sætte pris på denne side af dig også. Mht. det romantiske liv er det ikke noget du sætter højt, men pludselig render du ind i en person, der vil værdsætte dine kundskaber og din iver. Her vil din kærlighed blomstre, og der er ingen ende på din hengivenhed.

Type 2: Den distraete

Har du flest tænkebobler, er du den distraete type. Du ved ikke altid hvad dag det er, og hvor gammel du er. Du er typen, der altid skal tænke dig godt om, men ofte taber tråder, mens du gør det. Du forekommer at være dygtig til filosofi, fordi du altid giver indtrykket af at være eftertænksom, men hvem ved hvad der gemmer sig i dit hovede? Du kan hurtigt blive stresset, hvis der forlanges for meget af dig (fx at du skal mere end én ting ad gangen). I så tilfælde har du en god evne til først at brokke dig og stresser alle omkring dig, mens du dog bevarer din rolige kerne, hvorfor du alligevel ofte klarer presserende tider. Du reagerer sjældent voldsomt på begivenheder, selvom dit sjæleliv er rigt. Måske endda rigere end de flestes. Du er den type, som de fleste fremmede (ikke-filosoffer) forbinder med filosofi. Dit indtryk kan være en smule sjusket og din hårvækst er uhæmmet, men dit venskab er en gave, for du har plads i dit hjerte og stor tålmodighed. Dit romantiske liv er præget af stor udskiftning, men det går dig ikke på. Du nyder at lære nye mennesker at kende, men ofte mister du hurtigt kontakten, fordi du simpelthen glemmer at skrive og ringe. Dog har du en fast venneflok, som kender dig og ved, at en manglende fødselsdagshilsen ikke er ensbetydende med ligegyldighed, men blot en del af din personlighed.

Type 3: Den uvidende

Hvis du har fået flest spørgsmålstegn, er du den uvidende type. Du ved ikke meget og har en dårlig fornemmelse af dig selv og din omverden. Her er der ikke meget at hente udover: **FORSØG DOG AT SÆTTE DIG IND I TING DIT SLØVE SKROG!**

Type 4: Niels Wilde Langballe

Hvis du har fået flest briller, er du Niels. Du går gerne med solbriller, bare solen har tittet frem et par minutter. Du ved, du ser godt ud, og du lægger ikke skjul på dette faktum. Alligevel understreger du din tjekkede personlighed med mærkevare-tøj og ved at gøre opmærksom på, at det er mærkevare-tøj, du går i. Du elsker farver - især pastel. Som Mads Christensen siger: Livet er for kort til kedelige sokker. Du er en, man lægger mærke til, og hvis ikke man gør, skal du nok sørge for, at det sker. Du har en ufattelig viden om Disney og Kierkegaard, og disse interesser kombineres ofte. Især når du går på spurvejagt. Her sættes alle kneb ind, og ikke underligt har du held i sprøjten... som man siger. Du er en gøgler af guds nåde, og hvis alt andet fejler, kommer dine jonglørøvner i spil. Særlige kendetegn er verdens længste tunge og evnen til at tage benene på nakken. Altså BENENE på nakken bogstaveligt talt. Du er som hugget i granit og generelt et prægtig stykke mandfolk. Du har et smittende humør og et glimt øjet, som ingen kan tage fejl af. Husk nu, at tøj ikke er noget at ligge vågen om natten for. Indeni er du jo en nøgen kentaur.

PRÆSENTATION AF OSKAR BORGMAN HANSEN

- i Filosofisk Forening d. 20.
november 2014

af *Henrik Klindt-Jensen*

Som det allerede er fremgået af de foregående taler, er det en meget stor glæde for os her i Filosofisk Forening at kunne præsentere Oskar Borgman Hansen i anledning af 90 års fødselsdagen for akkurat en måned siden. Vi er mange, som husker OBH's indsats, den har haft betydning for generationer af studerende, og flere af os står i direkte gæld til den. Jeg selv blev således sporet ind på *Parmenides*-dialogen, som jeg siden skrev speciale om – og når jeg i vores idealismekreds hele tiden har peget på Jacob Böhmes betydning for den tyske idealisme, er jeg blevet sporet ind på at se dette netop af OBH: Samtidigt er det sådan, at de yngste filosofistuderende i dag end ikke var født ved den formelle fratrædelse i 1994, men OBH virkede faktisk en årrække derefter i løsere tilknytning til det daværende Institut for Filosofi.

Justus Hartnack havde dyrket den analytiske filosofiske tradition, men han indså behovet for en ansat med bredere filosofihistoriske orientering, ikke mindst da Filosofikum-kurset krævede det – alle studerende skulle igennem Filosofikum dengang. For os her på Filosofi-faget på Århus Universitet står OBH som skaberen af den idealistiske tradition. Vi har siden allerede i mange år haft en idealismekreds. I den stilles de unge her nu igen for det gamle spørgsmål – hvad er Ånd? Ved at se på OBH's indsats kan man få et tydeligt eksempel på dette. OBH blev ansat i 1967, hvor der var stilhed før stormen i det Herrens år 1968, Dette var året, hvor marxismen brusede frem, og vækkelsen nåede også Filosofi-faget. OBH kom snart i modvind, og en af hans skarpeste kritikere blev den dengang unge og meget vakte Johannes Østergård Petersen. Der kunne være grund til, at OBH i de efterfølgende år ville have

set med bitterhed på Johs, som han kaldtes blandt venner. Johs blev ikke ret gammel, men gammel nok til at skulle fejres på et tidspunkt – og så løftede OBH stemmen imod Johs. Det gjaldt oprøret Men i stedet for at bebrejde Johs sit oprør med alle ukvemsordene imod sig, bebrejdede OBH tværtimod Johs, at han nu havde glemt sin ungdoms oprør. Dengang i oprørets tid var Universitetet ikke synderligt borgerligt, men nu, var det ved at blive det, fremførte OBH. Oprøret ville nu være meget mere på sin plads på den tid. Der gik et Gisp igennem forsamlingen! **DET** er Ånd. Og i dag, hvor Arla Food har lagt sin klamme hånd om Universitetet, er der faktisk et nyt studentoprør på vej med transparenter og besættelse af rektors kontor, faktisk netop i disse dage. Nu hedder det dog ”rektoratets kontor”. I dag er oprøret dog ren subkultur, og de færreste vil i dag se dette som den direkte vej til den store, eskatologiske revolution som i de glade 70-ere.. Men det er en morsom påmindelse i disse tider om OBH’s første brydsomme år.

Jeg fulgte OBH’s timer også langt senere, da stormen forlængst havde lagt sig, da jeg godt nok selv var blevet kandidat, og jeg husker fra 80-erne et forløb, som sammenstillede Karl Marx og Rudolf Steiner. Åndelig og

materiel befrielse må hænge sammen. Sådant er Ånd, sådan er OBH, altid på tværs. Det har kostet store kampe for OBH. I mange år var OBH generalsekretær for den danske Rudolf Steiner-selskab, men også her skulle det med årene komme til kampe. Vi skal måske ikke ynke OBH for sit livs kampe. Der ER slet ikke Ånd uden kampe, selvom guderne skal vide, at der er mange kampe uden Ånd. Frihed og Ånd hører videre sammen. Ånd er aldrig at installere sig i den færdige tanke, at gentage hvad Hegel eller Marx eller Steiner har sagt, men i at tænke selv.. På den måde har OBH’ altid været irriterende, lige som Sokrates var irriterende. Både ironiens skarphed og den underliggende kærlighed til menneskene bringer OBH tæt til Sokrates..

Lad dette være mine ord, og nu til af-tenens hovedperson selv!

FILOSOFISTISK CAFÉ-GAK

af Daniel Keller

Sartre, Kant, Nietzsche og Bob er en sen torsdag-aften taget på café for at snakke om alt, intet og hvor elendig en filmrække 'Twilight'-sagaen var. Efter filosoferne hver især har overvejet, hvorfor Bob er blevet inviteret, udveksler de fremmødte håndtryk og tager plads ved bordet.

”Det er blikket – den andens transcenderende transcendens – der gennem skammen lader os fremtræde for os selv i vores for-sig-væren som i-sig-væren for os som subjekt...” begynder Sartre sin prædiken. Kant himler med øjnene. Nietzsche læner sig over mod Kant og spørger lavmælt: ”Hvem taler han til?”

Kant virrer med hovedet og siger: ”Få dit overskæg ud af mit øre!”

Midt i Sartres talestrøm udbryder Bob: ”Ja! Jeg ved præcis, hvad det er, du mener! Det er ligesom, når jeg kigger på min tandbørste – så er det som om, den kigger tilbage!”

Sartre når lige akkurat at afholde sig selv fra at pande Bob et dummeslag

og gør i stedet tegn til tjeneren.

”Hvad kan jeg byde de herrer?” spørger tjeneren med et falskt smil, idet han kommer over til bordet.

”Hvad siger I til, at vi deler en flaske vin?” foreslår Kant.

”Udmærket idé!” siger Sartre.

”Velbekomme jer – det bliver uden mig. Man kan ikke overvinde sig selv, hvis man dulmer sin smerte med alkohol,” siger Nietzsche, ”jeg tager et glas mælk.”

”Hvalrossen er da vist lidt af en dødbider, hva’?” siger Bob, mens han puffer til Sartre med sin albue, ”jeg giver en omgang snaps!”

Halvanden flaske snaps og fem flasker vin senere sidder Kant og griber ud efter noumena; Nietzsche, der bukkede under for gruppepresset, danser nøgen rundt på bordet og råber: ”Således talte Bob: 'Min tandbørste lever!'”; Bob ligger i fosterstilling under bordet og græder efter at have snakket med Sartre om frihed, angst og absurditet; Sartre ryger en cigarret og kigger ud i natten gennem vinduerne. ”For guds skyld, Nietzsche, tag noget

tøj på,” siger Sartre, ”du skræmmer folk.”

”Hvad mener du?” spørger Nietzsche, mens han danser videre, ”alle andre er længe taget hjem; vi er de eneste folk her.”

”Præcis.”

”Vi kan ikke som sådan erkende det transcendent, men ved at bedrive transcendental videnskab – ved at kritisere fornuften – kan vi udtale os om forudsætningerne for det transcendent, om vores transcendentale idéer...” filosoferer Kant.

”Jeg tror han taler i vildelse,” siger Nietzsche, der endelig er kommet ned fra bordet, dog stadig iført adamskostume.

”Jeg har på fornemmelsen, at vi kommer til at kritisere vores fornuft, når vi vågner i morgen i hvert fald,” siger Sartre og bøvsér fordrullent.

”På den måde kan vi sige noget om den teologiske, den psykologiske, den kosmologiske og den polysiloxanologiske idé; på den måde kan vi udtale os om Gud, jeget, fri vilje og den kardashianske bagdel,” konkluderer Kant.

I et forsøg på at rejse sig river Bob dugen samt glas, flasker og dekorationer af bordet. Langt om længe kommer han på benene indhyllet i borddugen og spytter et par kunstige rosenblade ud.

”Han kunne godt gå for at være Sokrates med den toga,” siger Nietzsche.

”Han er grim nok til det, ja,” nikker Kant.

”Bare han ikke forsøger sig med den sokratiske jordemoder-metode,” siger Sartre.

”Er der nogen, der skal føde?!” udbryder Bob forvirret.

Sartre tager sig til panden og ryster på hovedet.

Tjeneren kommer over og beder med en trussel om at tilkalde politiet de fire torsdags-alkoholikere om at forlade stedet – dog ikke før de har betalt for deres drikkevarer og hærværk.

Kant kigger på regningen og får et mindre hjertestop.

”Er der nogen af jer, der har den slags penge?” spørger Bob, ”for det har jeg bestemt ikke.”

”Prøv at se på os,” svarer Kant, ”vi er filosoffer, hvad tror du selv?”

”Så er det nu, vi løber!” siger Nietzsche og spæner af sted. De andre følger trop og når lige at høre tjeneren skrig: ”Kom tilbage!” inden døren falder i bag dem.

Efter at være løbet ind og ud af sidegader stopper de fire op i en lille gyde, og Nietzsche siger stolt til Kant: ”Godt at se, at du kan afvige lidt fra dit kategoriske imperativ-bavl, gamle jas.”

”Hvad snakker du om?” spørger Kant forpustet, ”jeg kan sagtens ville, at det bliver en universel lov, at man må løbe fra regningen, hvis den er så komplet latterlig.”

”Mine damer og herrer... og Bob,” forkynder Sartre, ”det har været en

ganske fortræffelig aften – lad os endelig gentage et sådant forehavende engang i en nær fremtid.”

”Jæææh!” jubler Bob.

”Jeg ville have foreslået, at vi næste gang undlader at invitere Bob,” siger Nietzsche, ”men som I ved: 'Hellere en pind i øret end en torn i øjet.'”

JEG ER ET SIMPELT MENNESKE

- Et interview med Nicolai Krejberg Knudsen

*Af Jan Hoffmann og
Amalie Ringsø Hansen*

Luften er fuld af funkmusik og røg, og vi sidder spændt, mens vi ser guld-drengen Nicolai Krejberg Knudsen træde ind af den knirkende trædør. Han er pakket godt ind i med tørklæde og hue. Det er ikke sådan lige at se, at denne mand er den nye *rising star* på Filosofi på Aarhus Universitet. For et halvt år siden fik Nicolai besked om, at han skulle blive ph.d-studerende – en stilling, der er stor rift om og megen anseelse i. Det er derfor ikke uden nervøsitet, Jan og jeg beder Nicolai sætte sig i mellem os i en af de bløde grønne sofaer på RisRas i Aarhus. Dette gør han dog med glæde, og indtil videre virker stjernen tilforladelig og nede på jorden. Jan forsøger med ligegyldig smalltalk at få ham til at føle sig godt tilpas og løsne stemningen, mens optageapparatet afprøves. Det virker efter hensigten, og Nicolai er klar til at svare på vores spørgsmål.

*Tak fordi du vil være med til interview!
Tillykke med ph.d.én!*

*Har du altid gerne villet have en ph.d.?
Øhm.. (Nicolai tænker).. Jeg ved ikke, om jeg altid gerne har villet have en ph.d., men siden jeg er startet*

på universitet, har jeg haft lyst til det. Jeg har altid haft det godt på filosofistudiet, og det er noget jeg gerne ville blive ved med. Inden jeg startede på universitetet, er jeg ikke sikker på, jeg vidste, hvad det var.

Kan du bære to rullekraver på én gang?

Nej, jeg tror ikke en gang, jeg kan bære én.

Du har jo tidligere været engageret i Doxa. Som to redaktører for bladet er vi meget interesserede i at høre, hvordan din baggrund fra bladet har haft betydning for din karriere?

Jeg er ret sikker på, det var en af de eneste grunde til, at jeg var kvalificeret som ansøger. Jeg skrev på mit CV, at jeg var kulturredaktør på Doxa, og selvom jeg ikke direkte fik at vide, at det var det, der gjorde udslaget, er jeg sikker på, det var det.

Jeg er sikker på dem i udvælgelsesudvalget ved, hvad Doxa er, og hvilken høj kvalitet, det står for. Så, ja! I kommer jo bredt ud.

Mener du det?

Det er jo et godt spørgsmål.

Jan: Jeg synes, han mener det.

Vi kan lide konkrete målbare svar. Hvor lykkelig var du forinden phd'en på en skala fra 1-10?

Det halve år forinden lå jeg på en 5'er.

Hvorfor?

Jeg var lige kommet hjem efter udveksling, og det, synes jeg, var fedt. Det var rart at komme hjem til familie, venner og kæreste, og jeg havde savnet Aarhus lidt. Det er lidt blandet at vende tilbage til kandidaten på Aarhus Universitet, og da jeg samtidig skulle skrive min ph.d.-ansøgning, havde jeg rimeligt travlt.

Hvordan fik du at vide, at du havde fået pladsen?

Det fik jeg at vide i min sommerferie. Jeg havde lige installeret et computerspil, hvor man kan styre sin egen caribiske ø og blive diktator dér. Så jeg ville gerne have mit eget lille kommunistiske diktatur. Men så skrev min ven Søren, at der var kommet svar. Jeg tjekkede min mail, og der så jeg, at jeg havde fået pladsen. Computerspillet fik jeg aldrig spillet.

Da jeg ringede for at fortælle mine forældre det, kom jeg på telefonsvaren, og de tog den ikke. Jeg endte med at ringe tre gange. Min mor ringede tilbage, fordi hun troede, der var noget galt, for jeg ringer aldrig til hende tre gange i streg. Først anden gang hun ringede, fik vi fat i hinanden, og jeg fik en fin vestjysk reaktion. Altså: hun fortalte mig, at det såmænd nok var fint nok.

På en skala fra 1-10, hvordan følte det

da du fik svaret?

Det var en 10'er, da jeg fik det at vide, så i et kort øjeblik var jeg meget lidt vestjysk og afmålt.

Vi er nysgerrige på, hvordan din verden har ændret sig siden du er blevet ph.d.-studerende?

Den største omvæltning har været, at jeg ikke længere tager fag med min årgang. Jeg følger ikke forelæsninger på den måde. Det er en stor omvæltning, at arbejde så meget med sit eget projekt. Man hænger ud med de andre ph.d.-studerende og taler med dem. Men det er lidt mærkeligt ikke at have samme skema som alle andre på ens årgang.

Jeg har fået et kontor, så jeg behøver ikke længere gå ned i den mørke, mørke kælder i Nobel. Nu skal jeg kun dele kontor med én frem for 150 mennesker i den kælder. Dog har jeg ingen hængekøjer, men en lænestol, og det er næsten lige så godt. Det er dejligt at have sit eget sted til fordybning – og adgang til kaffemaskinen. Jeg sparer både penge og smagsløg.

På en skala fra 1-10 hvor lykkelig er du nu?

Jeg har lyst til at sige 5, men når nu jeg lige bliver mindet om kontoret og kaffemaskinen, er det nok 6.

Jan: Vi kan heraf konkludere at bedre

kaffe gør lykkelig.

Amalie: Det er nok mere, at Jan minder dig om kaffen, der gør dig lykkeligere.

Nicolai: Ja, når Jan minder én om de gode ting i livet.

Hvad er dine forventninger til fremtiden? Et år eller to frem?

Jeg planlægger et udlandsophold til efteråret, fordi jeg har nogle kandidatfag, jeg skal have gjort færdige, og så skal jeg skrive speciale, når jeg kommer hjem derfra. Så er jeg færdig med A-delen og fortsætter med B-delen.

Hvad med efter ph.d.'en?

Fremtidsudsigten for humanistiske forskere er ikke så god for tiden pga. humaniora-bashing og dimensionering. Men vi må se, hvad fremtiden byder på. Jeg tager det lidt af gangen, og så må vi se, hvad der sker. Måske er det sundt at komme til at lave noget på et sted, der ikke er universitetet. Hvem ved?

Jan: Bjarne Corydon og Sofie Carsten Nielsen ved det.

Kan det blive bedre eller bliver det kun dårligere fra nu af?

Jeg har det jo egentlig meget godt nu. Det kan nok godt blive bedre, men man tror jo altid på, at fremtiden bringer godt med sig.

Hvilke nye arbejdsopgaver har du fået?

Jeg havde ikke rigtig nogen arbejdsopgaver før. Der var jeg studerende og ikke arbejdende. Nu er der ikke nogen, der giver mig en læseplan. Det er meget mere selvstændigt. Jeg skal også lægge nogen instituttimer, og det gjorde jeg ved Dansk Filosofisk Selskabs Årsmøde, hvor jeg burde have talt timer, men det gjorde jeg ikke. Ellers skal de timer nok bruges på instruktørundervisning på A-delen og andet undervisning på B-delen.

Vi tænker især på årsmødet: Hvor befandt du dig på en skala fra 1-10, hvor 1 er stikirenddrenge og 10 er hovedansvarlig leder? Det er kedeligt, hvis du kun svarer 5 – i så fald skal du fortælle os, hvad dette kaldes.

Jeg vil sige, at jeg... Øhm... jeg var nok... Øhm... Jeg var i et spektrum mellem 3 og 7. Jeg var hovedansvarlig; for programmet og for at skrive mails; for hvor mange deltagere vi havde plads til; og for den mad, vi skulle have. Jeg havde ikke noget at gøre med keynote-speakers og budgetbeslutninger. Dog havde jeg nogle studentermedhjælpere til det beskidte arbejde, og på den måde var jeg ikke helt nede på 1 eller 2. *Så en god solid mellemløber?*

Ja, med mange praktiske opgaver.

Har du haft tid til at arbejde på dit

eget projekt?

Ja, det synes jeg, at jeg har haft ret god tid til indtil videre, men det bliver nok lidt anderledes, når jeg skal til at undervise.

Hvad handler det om?

Det handler om at afdække fænomenet *hjemlighed* med udgangspunkt i Heidegger. Siden Heidegger har det været et ret stort tema, og meget berømt har dekonstruktionen forsøgt at dekonstruere det indefra. Inden for hermeneutikken handler det om tilhør og tilhørsforhold. Jeg ser det som, at det alt sammen stammer fra Heidegger, og jeg synes, der går noget tabt i de andre behandlinger af hjemligheden, og det vil jeg så forsøge at afdække. Titlen på mit projekt er ”Hjemlighedens hermeneutik: En typologisk undersøgelse af forholdet mellem det egne og det fremmede”.

Oplysning til filosoffer om ph.d.’en

(OFP): *Har du en guide, en tjekliste eller blot nogle gode råd til andre, der går sig forhåbninger om stige til samme stjernestatus, som du har nu – dvs. at få en ph.d.?*

(Nicolai griner og siger:) Nu har jeg jo ikke nogen tjekliste, fordi jeg ikke kendte spørgsmålene på forhånd, så det bliver nok mere noget med gode råd. Mit bedste råd er, at man skal starte ret tidligt og tænke over, hvad

man godt kunne tænke sig at arbejde med i 4 år. Der skal være noget, hvor man kan se, der er et hul i forskningen, og samtidig kombinere det med sine egne filosofiske interesser. Man skal i gang ret tidligt, da det er en lidt mærkelig genre sådan en ph.d.-ansøgning, fordi man skal overtale udvælgelsesgruppen. Man skal vise, at man har en ret klar ide om, hvordan man vil arbejde med projektet og vise, at det kan fylde 4 år ud og dog uden, det bliver for omfattende. Man skal finde sig en god vejleder og skrive den om og om igen. Jeg tror, jeg var igennem 7-8 udkast. Der var stor forskel fra første og sidste udkast. Det er ikke noget, man kan nå at skrive på en uge, og man skal gå væk fra teksten i noget tid for at kunne se fejl. At komme i gang i god tid er nok det vigtigste.

Jeg fik ideen om hjemlighed i sommerferien, inden jeg startede på kandidaten. Og så tror jeg, at jeg gik i gang med at skrive en gang i oktober, og det skulle afleveres i midten af marts. Jeg kontaktede Thomas [Schwarz Wentzer] for at høre, om han ville være min vejleder, og vendte mine ideer og udkast. Det var en langvarig proces samtidig med, at jeg skulle passe mine fag.

Et andet fif er, at få sine øvrige eksamener til at dreje i retning af ens projekt. Det gjorde jeg på kandidaten.

Nu når vi talt lidt om dig og dit ph.d.-projekt, skal det i stedet handle om dig personligt, så læserne kan lære dig lidt bedre at kende.

Hvorfor tror du, at folk er så interesseret i dig?

Det tror jeg heller ikke, at de er.

Jan: Hvorfor skulle vi lave det her interview?

Jeg tror, at det er noget, I finder på.

Jan: Nej, det er det ikke. Vi har fået forespørgsler.

Det tror jeg ikke på. Jeg tror, du har for høje tanker om mig, Jan.

Amalie: Kan det ikke være fordi du er ph.d.-studerende?

Det er jo ikke mig, men bare en rolle i det universitære system. Er der nogensinde nogen, der er interesseret i mig?

Føler du dig som det idol du er?

Det er et godt spørgsmål, synes jeg.

Jan: Tak!

Nicolai: Jeg er i tvivl om, hvilket idol jeg er... Så det gør jeg nok ikke. Medmindre det er et lidt forvirret, skeptisk og tøvende idol.

Er der nogen forskel i din adfærd og dit valg af venner i forbindelse med din nye status som idoliseret rollemodel?

Øhm.... Altså jeg... Øhh... Jeg køber mere mad i kantinen, end jeg gjorde før. Det er, fordi jeg får mere i SU. Nogle dage har jeg dog også kedelige

leverpostejsmadder med. Ja, og så den ophøjede mine, jeg tager på, når jeg går ned med kaffe fra sjette sal.

Er du blevet ven med Jens Thisted?

Jeg ved, hvem han er, og jeg hilser på ham. Jeg tror også, han ved, hvem jeg er. Som et hilse-bekendtskab fungerer det rigtig godt, synes jeg.

Jeg er dog blevet venner med nogle af de andre ph.d.-studerende, som jeg snakker med og spiser frokost med. Det er rart. Det er ikke så meget nogen, jeg har valgt, men de har ligesom taget mig til sig.

Hvad og hvem har du på i dag?

Jeg er glad for, I spørger! Jeg har Adidassko på og et par uldsokker. OG det er det hele! Ej! Haha! (Nicolai smiler bredt og griner højlydt, mens han fortsætter...) Så har jeg et par blå cowboybukser på, som jeg ikke ved, hvilket mærke er. Og så en ternet skjorte jeg tror er fra H&M og en undertrøje under skjorten. Ellers bliver det for koldt... Og så et par briller!

Hvilket mærke er dine briller?

(Han tager dem af for at se det og svarer, som om det ingen betydning har:) Anglo American Optical.

Du har jo snart fødselsdag. Hvad ønsker du dig?

Jeg ønsker mig nogle af bindende fra

Heideggers samlede værker, fordi de er ret dyre, så jeg har ikke fået købt dem, jeg selv skal bruge endnu.

Er det det eneste?

Jeg har ikke tænkt mere over det. I er lidt tidligt ude.

Hvis vi siger: "Du skal ikke regne med at du kan læne dig tilbage og lade andre gøre det grove arbejde for dig", hvad siger du så?

Det siger jeg ikke så meget til. *Er det noget, du kan nikke genkendende til?*

Ja, det kan jeg.

Det er dit horoskop for i dag.

(Og pludselig har Nicolai mere at sige...) Dér har I nok fat i noget af det rigtige. Bortset fra at jeg mener, når man er filosof, har man ret til *både* at læne sig tilbage *og* gøre det grove arbejde. Der er den eneste profession, hvor man kan gøre begge dele.

Har du læst Dan Browns roman Da Vinci Mysteriet?

Øhm.. Ja det tror jeg, at jeg har. Det er jeg ikke sikker på, men det tror jeg. *Gjorde den stort indtryk?*

Nej, jeg tror, det var en gang i gymnasiet, men jeg tror ikke, den bestemte udfaldet for mit valg af studie og sådan.

Jan har insisteret på at vi spørger om: Hvad er hemmeligheden bag din fan-

tastiske figur?

Hemmeligheden er simpelthen at tage cyklen til arbejde og gå op ad trapperne.

Jan: Gør du det?

Ja, det gør jeg. Men mest fordi jeg kun skal til fjerde, og der er en uskreven lov om, at det kun er til femte og sjette, at det er ok at tage elevatoren. Og resultatet.. Ja, det ser i foran jer.

Jan: Ja, jeg husker dig godt, inden du fik ph.d.'en.

Hvornår gør et menneske indtryk på dig?

Det kan man jo gøre på mange for-

skellige måder. Man kan minde mig om de små ting i livet, ligesom du gør, Jan. Man kan også bare give mig en øl i fredagsbaren. Eller tale med mig om ting, jeg synes er interessante. Der er mange muligheder. Man kan også blinke til mig og være lidt mystisk.

Til slut vil vi gerne spørge dig, om du har nogle spørgsmål, som du gerne vil have, vi spørger dig om?

(Nicolai kigger tænkende frem for sig, og spændingen forløser sig først, da han siger:) Det er jeg ikke sikker på, jeg har.

FIRE STÆRKE:

1. Hvordan vil du beskrive dig selv?

Blå. (Nicolai tænker længe).. Kold, beroligende og royal-export-farvet.

2. Hvordan vil du gerne have at andre mennesker opfatter dig?

Fascinerende, alsidig og arbejdsom.

Det er [ligesom] en lille slags fisk, der lever i Japan og som hedder en mudskipper. Det er et amfibiedyr, så den kan både leve på land og i vand. Og den lever på de japanske kyster, hvor den bruger sine finner til at kravle rundt med og grave huller med sin mund, og så lægger den æg dernede i. Den kan kaldes for et misfoster. Når hannerne skal konkurrere om hunnerne bruger de deres finner til at konkurrere om, hvem der kan hoppe højest.

3. Hvordan vil du beskrive dit forhold til sex?

Hvis jeg skal være tro mod Heidegger, vil jeg sige [som] en flod, men det tror jeg ikke, jeg svarer. Vesterhavet er et godt bud, men det er lidt for voldsomt til mit gemyt. Svaret bliver vandkraftssøen i Holstebro, som er mudret og forurenat. Det var en gang en smuk å, der bugtede sig igennem landskabet, men så besluttede vi os for, at det skulle det ikke være længere. Så nu er det bare en stor mudderplet, og det kan jeg godt lide. Kort sagt: Mudret, Nostalgisk og Viljesmetafysisk.

4. Hvordan har du det med døden?

Jeg er forvirret og angst og en smule søvngig. De to første afhænger lidt af, hvordan jeg er havnet i situationen, hvis jeg bare har slukket af lyset, er jeg nok bare søvngig. *Så det er nemt at få dig til at sove – man skal bare slukke lyset, og så sover du?* Ja, det gør jeg. Jeg er et simpelt menneske.

Det' jo #renlogik!

Jørgens Madhjørne

Med Jørgen!

#såbruntaldetsviger

BRUNSVIGER 2.0

Denne opskrift er oprindeligt fra madtanterne.dk, hvor den er kendt som 'Stjernebrunsviger' pga. dens form. Jeg har valgt at kalde den Brunsviger 2.0, fordi den løser et kritisk problem ved Brunsviger: Tykke klumper dej visse steder og tykke klumper remonche andre steder.

Det skal du bruge

Dej:

- 50g gær
- 3dl lunkent vand
- 50g margarine
- 1 æg
- 1 tsk salt
- 50g sukker
- 575g mel
- Mælk til pensling

Remonche:

- 100g margarine
- 200g brun farin
- 35g sirup

Opskrift

Smelt margarinen, og lad den køle af til den er fingertemperatur. Oplæs gæren i vandet (lettest hvis du starter med 1dl), tilsæt det smeltede margarine, æg, salt, sukker. Pisk det sammen til en ensartet masse.

Tilføj melet, lidt ad gangen, under omrøring. Når dejen er nogenlunde fast, og har sluppet skålen, hælder du dejen ud på bordet og ælter den mens du tilsætter resten af melet. Det kan være nødvendigt at ælte

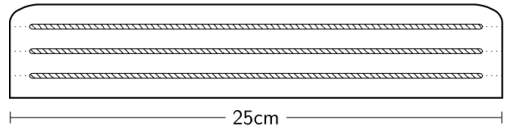
lidt ekstra mel ind i dejen hvis den klæber for meget. Stil bagefter dejen til at hæve i 40min.

Som dejen næsten er færdig med at hæve kan du overveje at lave remonchen, men har du modsat mig god bordplads, kan det være smartere at vente til du har dejen klar til at samle kagen, før du laver remonchen. Til at lave remonchen: Varm en pande op på mellemhøjt blus. Smelt margarinen, og tilsæt derefter brun farin og sirup. Rør

rundt indtil det er smeltet sammen. (protip: Du skal ikke karamellisere blandingen. Det går galt. Jeg taler, måske, af bitter erfaring). Skru derefter ned på meget lavt blus, så den holder sig lidt varm som du gør dejen klar.

Del dejen i 4 lige store stykker. Rul hver kugle ud til en cirkel på cirka 25cm. De kommer nemlig hver til at skulle udgøre et lag i en slags lagkage, med remonche imellem. Se Figur 1. Bemærk dog at højden og formen her er karikeret for klarhedens skyld. Du kan overveje at bruge en springform eller tærteform i cirka den størrelse til at få de 4 stykker i samme størrelse. Hvis du gør det, så kan du putte den overskydende dej i klumpen der skal bruges til det øverste lag, det må nemlig godt være

Fra siden, indvendigt

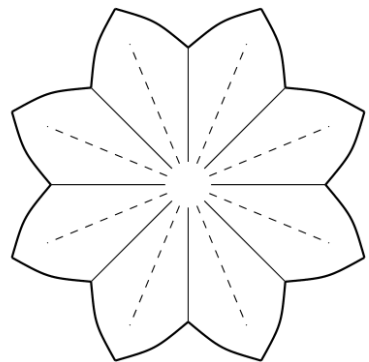
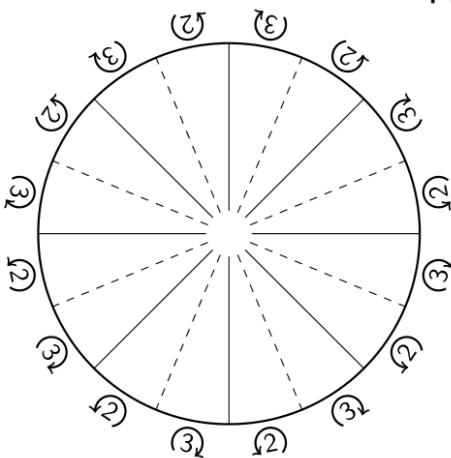

Figur 1

lidt mere robust end de andre når det kommer til at lave stjernen.

Put en af de fire cirkler dej på en bageplade dækket af bagepapir. Hæld remonche på, og spred det ud så det dækker cirklen, men efterlad godt 1cm uden remonche langs kanten, så den ikke flyder ud. Læg nu en ny cirkel ovenpå, pres dejene sammen langs kanten, så den er lukket til. Fortsæt nu dette indtil du har brugt alle 4 cirkler, og der er 3 lag remonche imellem dem.

Fra oven

Figur 2

Jørgen Anders Mag... 16:26
I øvrigt, forslag til fjollet hash...

Skær kagen ud i 16 flapper, dvs. skær den ud i 16 stykker, men uden at skære helt ind til midten. Brug en brødkniv, og lad kniven gøre arbejdet. Kagen består nemlig af en masse skrøbelige og bløde lag du ikke kan presse på uden at ødelægge den. Det kan også være en hjælp at markere en lille cirkel i midten af kage - f.eks. med et snapseglass, eller bunden af et deciliter mål - som du ikke skærer ud. Ideen er nu at lave en 8-kantet stjerne ved at hvert par af flapperne bliver til en af spidserne i stjernen. Se figur 2.

Det gøres ved at tage fat i to flapper, og så vende dem modsat hinanden et par gange. (Madtanterne foreslår 2 gange mod uret til den venstre flap, og 3 gange med uret til den højre flap, deraf diagrammet). Efterfølgende lægger du enderne fladt indover hinanden så de former en spids - alternativt kan du dreje flapperne en halv omgang mere så de står på højkant og så presse den mod hinanden. (Der er stor risiko for at kagen går lidt 'i stykker' som du laver stjernen - sker det, så skal

du ikke være ked af det, for den smager stadig godt :D)

Efter stjernen er lavet skal dejen hæve yderligere 30min. Forvarm ovnen til 180oC. Pensel kagen med mælk, og sæt den i ovnen i 20min.

Variant: Nutellakage

Istedet for at lave kagen med remonche til en brunsviger, kan du erstatte remonchen med f.eks. nutella og få en lækker nutellakage i stedet!

KONTAKTANNONCER

- selv “sådan nogen som os (filosoffer)
har jo brug for en kæreste”...

Søges: Ung-modig kvinde

Gift-professor søger yngre- kvindelig-studerende-med-mod-på-en-affære.

Du-skal-have en forkærlighed-for-landlig-tysk-idyl og eksistentiale-og-ontologi-med-en-helvedes-masse-bindestreger. Du må-meget-gerne-have-jødiske-aner, da hjælp-til-flugt-fra-mine-Nazi-venner kan-byttes for seksuelle-ydelser.

Kontakt: Indsend en mængde passende-geniale-opgaver og tag nedringede-trøjer-på-til-forelæsning.

Søges: Kvindesjæl

Jurist- og matematik-uddannet filosofiprofessor med en fortid i militæret søger kvindelig partner til at forfølge sjælens lyster.

Jeg tilbringer megen tid i meditation foran en knitrende pejs, du kunne evt. slænge dig nøgen på et bjørneskind, men jeg tvivler på vores eksistens.

Kontakt: Mød mig ved at de royale hof i Europa.

Søges: Elsker eller elskerinde

Musikalsk rigmandssøn, dekoreret verdenskrigssoldat og korporlig folkeskolelærer med grønne fingre og disciplinerede tanker søger ambitiøs og logisk stringent mandlig eller kvindelig elsker uden drømme om familieførogelse til ikke at snakke om kærlighed.

Kontakt: Mød mig på forreste række i biografen på Cambridge Campus. Vi taler først sammen, når filmen er slut.

METAFYSIKMØDE

I efterhånden mange år har metafysik på flere måder synes at være et problemfag. Faktorer som svære tekster, rygter om dårlige eksamensoplevelser og et generelt mismod har forekommet at gøre faget særskilt ift. det resterende studie. Derfor har fagudvalget nedsat et udvalg til at skille skæg fra snot, og for at vi kan gøre det, har vi brug for dig! D. 7/5 kl. 16:00 holder vi et møde, hvor vi håber at få diskuteret faget til bunds og finde ud af, hvad bør ændres – hvis overhovedet noget. Til arrangementet lægger vi ud med først at høre nogle korte fremlæggelser om oplevelser af faget fra både studerende og instruktorer for derefter samlet at diskutere på grundlag af dette. Ca. halvvejs igennem vil vi tage en pause, hvor man kan få sig noget godt i skrutten – PIZZA BETALT AF FAGUDVALGET! – hvorefter vi igen vil gå i kødet på diskussionen. Mødet vil mest være henvendt til dem, der allerede har haft faget, men 2. semesters folk skal alligevel være velkomne.

Som forberedelse til mødet håber vi på, at I vil gennemtænke jeres oplevelse af faget ud fra følgende punkter:

Eksamen

Hvordan var dine forventninger til eksamen - og hvordan var det så rent faktisk at være til eksamen?

Hvad synes du om eksamensformen? Kunne du forestille dig en mere egnet eksamensform til faget?

Passede din eksamensdato godt ift. dine resterende eksamener?

Hvordan var din forberedelse op til eksamen? Ville du have gjort noget anderledes i dag, hvis du skulle tage eksamen igen?

Eksamensspørgsmål

Passede eksamensspørgsmålene overens med undervisningen og pensum?

Hvordan var sværhedsgraden/arbejdsbyrden?

Undervisning

Hvad var din fornemmelse af samarbejdet mellem underviserne, og mellem undervisere og instruktører? Oplevede du nogle samarbejdsproblemer?

Var undervisningen til at følge med i - relaterede den sig til pensum?

Har underviserne været/virket tilgængelige for de studerende?

Hvordan forberedte du dig til undervisningen i løbet af semestret?

Faget overordnet set

Hvad synes du dit udbytte har været af faget? Hvor meget synes du, du har lært?

Vi håber, at mange vil komme, da det vil hjælpe os til at nå frem til det rigtige resultat, men også for at give processen legitimitet. Flere detaljer kan findes på fagudvalgets facebookside og ved begivenheden, der kan findes samme sted. Og husk: FREE PIZZA!

KIERKEGAARD- VENDESPILLET

Åh nej! Der er rod i parateksten! Riv/klip felterne ud/sæt streger og forsøg at sætte de rigtige titler, undertitler og forfatter/udgivernavne sammen. Drik Vestfyen efter behov. Svaret findes på side 53.

Af en endnu Levedes Papirer	Udgivet mod hans Villie	Vigilius Haufniensis
Afsluttende uvidenskabelig Efterskrift	Studier af Forskjellige. Sammenbragte, befordrede til Trykken og udgivne af	Anti-Climacus, udgivet af S. Kierkegaard
Begrebet Angest	Morskabslæsning for enkelte Stænder efter Tid og Leilighed	Constantin Constantius
Enten—Eller	Mimetisk-pathetisk-dialektisk Sammenskrift, Existentielt Indlæg	Hilarius Bogbinder
Forord	med stadigt Hensyn til Socrates	Johannes Climacus, udgivet af S. Kierkegaard
Frygt og Bæven	Et Livs-Fragment	S. Kjerkegaard
Gjentagelsen	Et Forsøg i den eksperimenterende Psychologi	Johannes de silentio
Om Begrebet Ironi	En simpelt psykologisk-paapegende Overveielse i Retningaf det dogmatiske Problem om Arvesynden	Johannes Climacus, udgivet af S. Kierkegaard
Philosophiske Smuler	En christelig psykologisk Udvikling til Opbyggelse og Opvækkelse	Nicolaus Notabene
Stadier paa Livets Vei	eller en Smule Philosophi	Udgivet af Victor Eremita
Sygdommen til Døden	Dialektisk Lyrik	Udgivet for Magistergraden, S.A. Kierkegaard, theologisk Candidat

NYT FRA FORENINGERNE

FKK

FKK har i dette semester læst Nietzsche, Heidegger, Williamson og Walter Benjamin. Derudover har Platonkredsen kørt trofast videre i dette semester med både Aristoteles > Metafysikken samt Platon's Charmides.

Derudover er FKK i dette semester kommet under ny ledelse. I den gode Alberto's fravær har Jørgen Berthelsen taget over. Hvilket måske desværre har givet FKK en lidt hård opstart i dette semester, da der har været mindre reklamering end der plejer. Vi vender dog stærkt tilbage i næste semester!

PANTA REI

Evindeligt flydende ajourførsel.

Først og fremmest: Fester i AU's lokaler må kun afholdes, såfremt der foreligger en låneaftale – så hvis din forening vil holde fest i barens lokale, skal I have fat i Anne Risager (annmr@au.dk), ikke fredagsbaren; vi kan ikke låne lokalet ud. Sidder man et par venner og hygger over en øl, er der selvfølgelig intet krav om låneaftale – bare rolig.

I Panta Rei har vi de sidste par seme-

stre kæmpet med AU's tossede tiltag. Tiltag, der går imod enhver form for festglæde, sund fornuft og grundlæggende menneskerettigheder: faste åbningstider, vægttere og bureaukrati langt ud ad endetarmen. Vi har været kollektivt straffet af en alt andet end kognitivt fungerende dekan (der, gud være lovet, nu er afsat) for hændelser, vi ikke var det fjerneste involveret i.

Den femtende april var vi til "evalueringsmøde omkring praktiske forhold" med Arts' HR-afdeling, eller hvad det nu var. Et møde, vi håbede, ville give os mulighed for at få afskaffet vægterne (som i øvrigt ikke er deciderede vægter – kun vægtere; endnu et punkt til den lange liste af åbenlys redundans i den ordning), der for os at se endnu ikke har udført noget som helst brugbart arbejde, men samtidigt koster os frastødende mange penge (for ja, idet AU bestemte, at der skulle sendes vægtere rundt i Nobelparken, besluttede de også lige på fredagsbarernes vegne, at fredagsbarerne naturligvis gerne selv ville betale for de vægtere; de kender os så godt). Vægterne kommer forbi en enkelt gang i løbet af aftenen og

spørger, om der er sket noget under fredagsbaren, som de skulle have taget sig af, sætter en underskrift og smutter igen; selv hvis der nogensinde skete noget, vi ikke selv ville kunne tage os af, ville de ikke have nogen nyttig funktion, fordi de alligevel ikke ville have været i nærheden. Vi kunne skrive bøger om, hvor elendig en idé vægterordningen er, men stopper her for at skåne jer læsere. Til mødet fik vi selvfølgelig ikke lov til at gøre nogen forskel som sådan, men der kommer en officiel evaluering til sommer, hvor barerne vil gå sammen og kollektivt klage skriftligt – for den eneste, der synes, at vægterne var et godt tiltag, er den fyrede dekan (det lod også til at HR-afdelingen var rimelig enig i, at det hele er lidt (læs: ”helt overdrevet”) dumt).

Den fjerde marts holdt vi generalforsamling, hvor Morten Teglbrænder gik af som formand, fordi han ikke længere havde tid. Posten blev overtaget af Daniel Keller, der førhen havde været næstformand. Den deraf åbnede næstformandspost påtog Anders Gerding Yde sig, mens Mads Mastrup Jensen forblev kasserer.

Til generalforsamlingen kunne vi desuden præsentere et årsregnskab med næsten tyve tusinde kroners overskud, som vi sidenhen har fordelt på nogle af studiemiljøets forskellige

foreninger og arrangementer: Blandt andet har vi smidt en god del efter Faglig weekend, Idéhistorisk forening og Filibid.

Vores fremtidige projekter inkluderer under andet: at skifte bank fra Jyske bank til noget andet (højest sandsynligt Arbejdernes landsbank), siden vi ikke er helt overbevist om, at det er moralsk forsvarligt at være kunde i en bank, der er indirekte involveret i våbenhandel – desuden betaler vi et hav af arbitrære gebyrer hos dem (blandt andet femogtyve kroner for hver gang vi får vores mønter talt i deres maskine, hvilket løber op i omkring tusind kroner årligt – for ikke at tale om alle deres andre latterlige afgifter), som vi også godt kunne være foruden (denne plan ville dog gøre alle vore finansielle forehavender enormt upraktiske, så vi står lidt i et dilemma mellem moral og bekvemmelighed); at få malet barens bagvæg – i første omgang bliver den nok bare hvid; at anskaffe nogle nye stole; at investere i et nyt anlæg... og at overtage verdensherredømmet.

Til slut vil vi fra bestyrelsens side bare minde jer alle om, at det er bedre at have én øl i hånden end ti på taget (medmindre man har en stige selvfølgelig) og udbringe en skål for, at vore børn må få smukke mødre og rige fædre.

PHILOSOPHIA

Ny bog fra Philosophia:

Bataille og Suveræniteten

Ifølge Batailles suverænitetsbegreb består menneskets frihed i at overskride nyttesamfundets snævre grænser. Ikke når vi arbejder, men når vi hengiver os til alt det overflødige - erotikken, latteren, spillet, kunsten og døden - er vi suveræne.

Georges Bataille (1897-1962) var fransk filosofis *enfant terrible*, men fremstår i dag som en indflydelsesrig tænker. Denne bog analyserer hovedtanken i Batailles værk, suveræniteten, i lyset af Hegel, Kojève og de Sade.

Bogen er skrevet af Else-Marie Buch Leander.

I centrum for bogen står endvidere en analyse af Batailles hovedværk, *Den indre erfaring*, der betoner individets utilstrækkelighed og fællesskabets nødvendighed.

”Med sin krystalklare fremstilling af suveræniteten hos Bataille får forfatteren argumenteret overbevisende for det tilsyneladende paradoks, at det utilstrækkelige og ’tilintetgjorte’ menneske også er det stærkeste, netop fordi det ikke er herre i eget hus og derfor må søge fællesskabet.”

- Mikkel Bogh, direktør, Statens Museum for Kunst

“One of the best books on Bataille that I have read in a very long while.”

- Mikkel Borch-Jacobsen, professor, University of Washington

Bogen udkommer 1. Maj og koster 139 kr.

FILOSOFISK FORENING

Filosofisk Forenings formål er ifølge vedtægterne at være et ”forum for filosofisk diskussion og at virke for udbredelse af kendskab til filosofi”. I praksis løser foreningen denne opgave ved i løbet af året at arrangere en række foredrag eller arrangementer af filosofisk relevans.

I dette semester har foreningen således foreløbig afholdt to arrangementer. Torsdag den 12. marts præsenterede Dan Zahavi, professor i filosofi ved Københavns Universitet og leder af Center for Subjektivitetsforskning, sin ny bog: *Self and Other: Exploring Subjectivity, Empathy, and Shame* (OUP 2014). Torsdag den 16. april gæstede Henrik Jøker Bjerre (lektor AAU) og Carsten Bagge Laustsen (lektor, AU) foreningen for at fortælle om Slavoj Žižeks samfundsteori med udgangspunkt i deres bog *Den nyttige idiot* (Samfundslitteratur 2013).

I starten af maj afholdes forårets sidste arrangement i foreningens regi. Merete Wiberg, afdelingsleder og

lektor ved Institut for Uddannelse og Pædagogik, Aarhus Universitet, vil fortælle om moralsk læring. Det sker torsdag den 7. maj, kl. 19.30 i Studenternes Hus.

Foredragene er åbne for alle interesserede. Entré-prisen er 30 kroner. Melder man sig ind i foreningen (det koster 100 kroner for et år), får man gratis adgang til foreningens foredrag. Kredsen kan følges på Facebook: Bare søg på ”Filosofisk Forening i Aarhus”

På vegne af Filosofisk Forening
Jon Rostgaard Boiesen, Formand

IDEALISMEKREDSSEN

Idealismekredsen ved Aarhus Universitet har eksisteret i lidt over 10 år. Siden sin grundlæggelse i 2004 har Kredsens formål været at fremme interessen for og kendskabet til den tyske idealisme, dvs. til den periode i den europæiske filosofis historie, der (groft sagt) indledes med publiceringen af Kants *Kritik af den rene fornuft* i 1781 og afsluttes med Hegels død i 1831.

Til dette formål organiserer Kredsen hvert semester en række kredsmøder, hvor man i fællesskab læser og diskuterer værker af de klassiske tyske idealister (Kant, Fichte, Schelling og Hegel) og tekster, der på den ene eller den anden måde har inspireret eller er

inspireret af den tyske idealisme.

I dette semester læser Kredsen Marx og Schelling. Mere præcist er fokus på den tidlige Hegel-kritik, som den kommer til udtryk i den unge Marx' tekster og i Schellings forelæsninger fra 1840'erne. Tirsdag den 24. februar fortalte Jon Rostgaard Boiesen om Marx „Zur Kritik der Hegelschen Rechtsphilosophie. Einleitung“ samt de første paragraffer af „Kritik des Hegelschen Staatsrechts“ § 261 – 298. Tirsdag den 10. marts gennemgik Henrik Jøker Bjerre sidste del af „Kritik des Hegelschen Staatsrechts“. Tirsdag den 7. april præsenterede Søren Mau „Kritik der Hegelschen Dialektik und Philosophie überhaupt“ fra Marx' *Ökonomisch-philosophische Manuskripte aus dem Jahr 1844*:

Tirsdag den 28. april er turen kommet til Schelling, når Anders Moe Rasmussen gennemgår Hegel-afsnittet i *Geschichte der neueren Philosophie*. Semestret rundes af tirsdag den 12. maj, kl. 19-22, i Mødelokale 1, Studenternes Hus, hvor Rasmus Ugilt fortæller om Schellings *Philosophie der Offenbarung 1841/42*.

Kredsmøderne er gratis og åbne for alle. Det forudsættes normalt, at deltagerne på forhånd har orienteret sig i de tekster der gennemgås, da såvel

gennemgangen som den efterfølgende diskussion ofte er både tekstnær og eksegetisk.

Ud over kredsmøderne arrangerer Kredsen også med jævne mellemrum konferencer og foredrag med fremtrædende internationale idealismeforskere. Blandt tidligere oplægsholdere til Kredsens arrangementer kan f.eks. nævnes Markus Gabriel (Universität Bonn); Barbara Herman (University of California); Stephen Houlgate (University of Warwick); Axel Hutter (Ludwig-Maximilians-Universität, München); Robert Pippin (University of Chicago); Camilla Serck-Hanssen (Oslo Universitet); Robert Stern (University of Sheffield) og Slavoj Žižek (University of Ljubljana).

Det er endnu ikke besluttet, hvilke tekster, tænkere eller emner, Kredsen skal beskæftige sig med i det kommende semester. Forslag modtages via mail (cafo@edu.au.dk) eller på Kredsens hjemmeside (<http://www.idealismekredsen.dk/blog/>), der også har yderligere oplysninger om Idealismekredsens virke.

På Kredsens vegne

Grüss Gott

Carsten Fogh Nielsen, Generalsekretærens Sekretær

FAGUDVALGET FOR FILOSOFI

Fagudvalgets formål er at varetage både faglige og sociale interesser for de filosofistuderende på Aarhus universitet. Vi fungerer som mellemed mellem studerende og ansatte, og vi er repræsenterede ved forskellige organer, f.eks. i Uddannelsesfagudvalget (UFU), hvor vi øver indflydelse på vores studie; og vi bedriver fagkritik (f.eks. når vi diskuterer studieordningsændringer). ALLE filosofistuderende er velkomne til at deltage i vores møder, om man går på 2. semester eller er specialestuderende, om man ved noget om studenterpolitik eller ej.

Dette semester har vi haft en del ting på programmet, hvoraf vi kan fremhæve følgende: Vi er begyndt at arbejde på forskellige temamøder, hvilket er et nyt initiativ inden for Fagudvalget – idéen er at tage et emne op, som trænger til en nærmere kærlig behandling. Heraf kan nævnes metafysikmødet, som afholdes d. 7. maj (red: mere om dette møde kan læses s. 37). Et tilbagevendende emne er den løbende diskussion af konsekvenserne ved fremdriftsreformen og dimensioneringen – det er reformer, der kommer til at påvirke os alle, og vi holder øje med, hvilke præcise konsekvenser de får for os som filosofistuderende.

I skrivende stund er en arbejdsgruppe under Fagudvalget ved at planlægge Faglig Weekend 2015 i samarbejde med Idéhistories Fagudvalg: Vi tager, sammen med idéhistorikerne, væk fra de vante rammer på AU i en weekend for at diskutere hvert vores hovedtema på tværs af årgange, på tværs af fag, og på tværs af studerende og undervisere. Det har været en bragende succes de sidste år, og det bliver det nok også denne gang!

Årets tema for weekenden er ”Sprog” og af oplægsholdere kan vi nævne Jens Christian Bjerring, Rasmus Ugilt, Tone Frank Dandanell, Patrick Cockburn, Line Ingerslev, Thomas Schwarz Wentzer, og minsandten om ikke også DOXA’s ansvarshavende chefredaktør, Amalie Ringsø Hansen, bidrager med årets eneste studenteroplæg! Når du sidder med dette blad i hånden er weekenden allerede løbet af stablen, men bare rolig, vi vender med garanti tilbage næste år til endnu en weekend, du ikke har lyst til at gå glip af!

Alt i alt har Fagudvalget gang i en masse spændende aktiviteter og vigtige diskussioner – og husk at ALLE er velkomne! Alle, der er indskrevne på filosofi på AU, har stemmeret, og det er helt okay bare at møde op for at lytte. :) Resten af semestrets mø-

dekalender lyder således (vi mødes i fredagsbaren):

Torsdag d. 7. maj: Metafysiktemamøde, fra kl. 16

Torsdag d. 28. maj, 16-18

Torsdag d. 11. juni, 16-18

På vegne af Forretningsudvalget,
VEL MØDT!

FSK

Kære alle,

Filosofisk studenter kollokvium (FSK) er en gruppe af filosofistuderende der frivilligt, arrangerer ugentlige oplæg holdt af andre studerende. Dette semester foregår oplæggene i bygning 1467 lokale 515 og vi håber at beholde dette lokale i fremtiden. Oplæggene foregår om fredagen og er åbne for alle der har en sund interesse i filosofi.

Dette semester har budt på mange fantastiske oplæg allerede og vi opfordre alle til at komme til de sidste oplæg, der byder på Lars Lodberg den 08. maj. Tidligere FSK formand Jonas Moustén den 15. maj og afslutningsvis har vi Henrik Klindt Jensen der den 22. maj vil oplyse os alle om Jakob Böhmes filosofi. Vi opfordrer alle til at komme og deltage til de sidste oplæg.

Hvis du har lyst til at holde et oplæg næste semester, skal du skrive til FSKs mail: "Filosofiskstuderterkollokvium@gmail.com". Alle er velkommen til at holde oplæg og vi håber at mange af jer vil komme og præsentere et af de emner, som I arbejder eller har arbejdet med.

Hvis man i øvrigt vil hjælpe med til det mere praktiske (og derved få en andel i noget af den generelle berømmelse og respekt, der ligger i det at sidde frivilligt i en bestyrelse) kan man kontakte samme mail. Vi er som sagt en frivillig gruppe af studerende og er derfor afhængig af folks initiativ. Venlige hilsner fra FSKs styringsgruppe.

KVINDELOGEN

Vi er en ny forening, der går ind for at fremme kvinders interesser på filosofi. Hvad kvinders interesser er, eller hvordan man fremmer dem, har vi ingen regler om. I vores loge må man være med til at fremme kvinders interesser, uanset om man er kvinde, mand eller hvad som helst der i mellem. Det eneste krav er, at man har en tilknytning til filosofi.

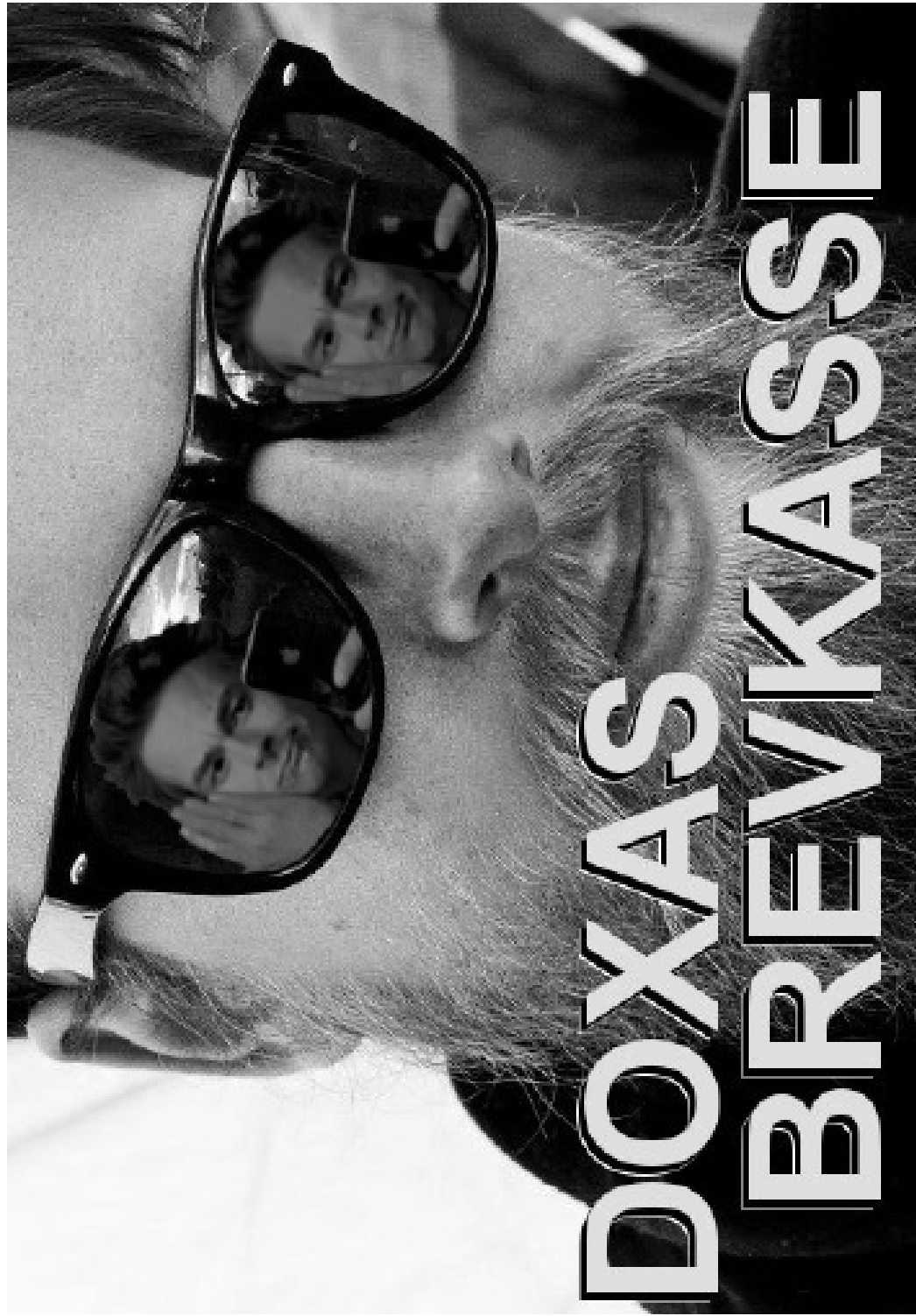
Vi har holdt en påskefrokost, og har planer om også at holde en julefrokost. Men der er lang tid til december. Derfor har vi vores aktivitetsråd "Feminam nam". I aktivitetsrådet har

vi snakket om at lave en lave-lagkage-dag, paintball-tur og om at få en til at holde et oplæg om et eller andet. Derudover er en af vores hovedinteresseområder vin og kage. Indtil videre, har vi, af en grund jeg ikke kan huske, bestemt at det kun er kvinder, der må være med i aktivitetsrådet og ligeledes bestyrelsen. Alle der er medlem er dog, uanset udformningen af deres kønsorganer, velkomne til at komme med forslag til både aktivitetsrådet og bestyrelsen.

Det koster 10 kr. i kontingent pr. semester at blive medlem. Og det er det værd!

For at blive medlem kan man bare kontakte vores forkvinde Toni Nicolajsen Behrendt på Facebook eller IRL (hun findes ofte i fredagsbars-lokalet).

Kom og vær med! Det er en fest! YOLO! Knuzzer fra Kvindelogen <3

DOXAS BREVVIKASSE

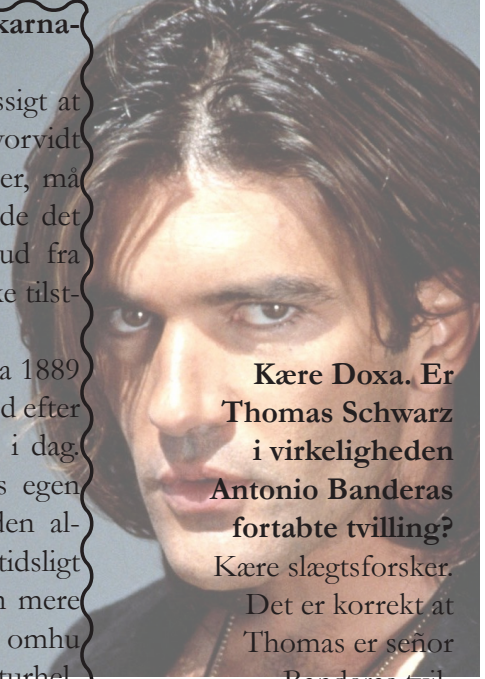
Kære Doxa. Hvornår kommer Doxa TV?

Kære Tv-seer. Doxa ligger i øjeblikket i forhandling omkring opkøb af Kanal 4, da vi mener at deres programflade allerede indeholder et doxastisk ideal som vi tror kan fange interessen hos Doxa's læsere.

Kære Doxa. Er Anders Moe en reinkarnation af Heidegger?

Kære Moe-/Heideggerianer. For retmæssigt at kunne stille spørgsmålet, angående hvorvidt Anders er en reinkarnation af Heidegger, må en indkredsning af spørgsmålet angående det værendes værens mening først opnås ud fra ledetråden fra den eksistential ontologiske tilstedeværensanalytik (jf. Heidegger, 1927).

Heideggers væren til døden strakte sig fra 1889 til 1976, hvis Moe fortsatte Heideggers død efter 1976 ville han således højst være 39 år i dag. Hertil må det indvendes at Heideggers egen tidslighed ikke kan deduceres ud fra den almindelige udlægning af tiden, som indertidsligt værende, men må først opnås ud fra en mere oprindelig fortolkning af fænomenet omhu som Heideggers tilstedeværens strukturhelhed. Reinkarnation betyder direkte oversat fra latin, at genindgå i kødet. Mens den tilsvarende græske term μετεμψύχωσις, som allerede dukker op omkring år 570 f.kr., betyder overførsel af sjælen. Begge udlægninger af fænomenet reinkarnation udspringer af en forveksling af Heideggers væren med et værende som lader sig aktualisere som forhåndenværende værender inden for den inderverdenslige "verden". Derimod må Heideggers væren afdækkes som i-verden-værende tilstedeværen, hvorigenennem det bliver klart at Anders Moe ikke er en inkarnation af denne tilstedeværen.

Kære Doxa. Er Thomas Schwarz i virkeligheden Antonio Banderas fortabte tvilling?

Kære slægtsforsker.

Det er korrekt at Thomas er señor

Banderas tvilling,

hvorfor han

efter sin ankomst

til Skandinavien har

fået tilnavnet, Den

14. Krieger. Det er

imidlertid Banderas

der er den fortabte

tvilling, der frem for

åndens udvikling,

har satset på et liv

med våbenfyldte

guitarkasser og

tequila.

Hvad er øl? Hvordan laver man en mikrotransistor? Hvornår er man gammel nok til at drikke? Hvornår er man gammel nok til SM-sex? Seriøs svar tak... Hvordan arbejder man med ting man ikke kan se? Hvad er valuta og Hvorfor har vi det? Hvad er problemet med valuta?

Kære Spørge-Jørgen,

Øl er en alkoholisk forfriskning, brygget på malt, vand, gær, bitterstof (oftest humle) samt varierende smagsgivende ingredienser, som har eksisteret gennem tusindvis af år. Øls ontologiske status kan ikke afdækkes tilstrækkeligt gennem formal udlægning, men må opleves afkølet og i godt selskab.

En transistor er forholdsvis simple at lave og er reelt ikke andet end en kontakt bestående af tre eller flere ledninger, problemet er at lave dem små nok.

Rent juridisk er man i Danmark gammel nok til at drikke offentligt, når man er fyldt 18 år, men i privat regi er det op til de ansvarlige voksne at afgøre om, og i hvilke mængder, ungemennesker under 18 år må indtage alkohol.

Rent etisk derimod, er man først gammel nok til at drikke, når man kan gøre maksimerne for sine handlinger under påvirkning af alkohol til almengældende lov.

SM-sex er potentielt farligt og bør derfor altid foregå sammen med en voksen, vi foreslår at du venter med SM-sex til du føler dig moden til det, frem for at foreslå en fast aldersgrænse.

Man kan arbejde med ting man ikke kan se, ved enten at benytte sine andre sanser – kan du eksempelvis høre eller føle hvad du arbejder med? – eller ved at benytte tekniske hjælpemidler som mikroskop, stereoskop eller infrarødbriller.

Valuta er et system af monetære enheder som benyttes i et område, f.eks. i en suveræn stat, som Danmark, eller i en politisk-økonomisk union, som EU. Vi har valuta for at effektivisere arbejdets deling, men problemet er at fordelingen af arbejdet ikke følger fordelingen af udbyttet af arbejdet og at der derfor opstår en skævvridning i samfundet.

Kære Doxa. Hvornår får vi en kvindelig forelæser?

Kære feminist. Vi går ud fra at du er på 2. semester, da du ikke har kvindelige forelæsere endnu. På næste semester skal du have metafysik med procesontologen, Johanna Seibt, dertil kan du vælge filosofisk æstetik med Dr. Dr. Dorthe Jørgensen og afhængig af hvilket HUM-fag du vælger kan du også her få en eller flere kvindelige undervisere.

Kære Doxa. Hvornår offentliggør I Jørgens opskrift på veganer-tartar?

Kære sulte læser. Vi på redaktionen føler os forpligtede til at informere dig om vi ikke vil opfordre til overtrædelser af straffeloven. At spise et andet menneske – også selvom vedkommende er veganer – straffes efter straffelovens §237: Den, som dræber en anden, straffes for manddrab med fængsel fra 5 år indtil på livstid. Samt §139 ang. usømmelig omgang med lig. Vi må derfor kraftigt tilråde at du opsøger professionel hjælp til at få styr på din hang til veganer tartar.

Kære Doxa. Eksisterer der billeder af Hustedes vilde ungdom? Og hvor kan man se dem, hvis der gør?

Kære Se&Hør. Ja, billeder af Hustedes vilde ungdom eksisterer, sammen med billeder og fuld længde HD video af alle Hustedes mulige ungdomme, indkodet i alle uendelige ikke-gentagende decimaltal, pi er muligvis sådan et decimaltal. Alt det kræver er at lokalisere den sekvens af decimalstrengen, som udgør eksempelvis en binærkode for den ønskede information, og konvertere denne til det ønskede visuelle objekt, her billeder af Hustedes vilde ungdom. Open source versioner af den nødvendige konverteringssoftware kan anskaffes online.

Hvem er filosofis lækreste instruktør?

Kære forfører. Der er en instruktør for enhver smag på filosofi. Hvem har ikke siddet til en etikinstruktortime og fundet sig helt betaget af Sørenes kække smil, eller drømt sig væk i Lars' uendeligt blå øjne under en Hegel diskussion, eller bare mistet koncentrationen under en erkendelses og videnskabsteoriforelæsning fordi Matthias eller Sille sad på rækken foran? Vi på Doxa kan simpelthen ikke afgøre spørgsmålet, så i stedet har vi ladet det afgøre ved demokratisk afstemning. De nominerede instruktører er:

Lars Lodberg, Filosofihistorie

Søren Rosendal, Filosofihistorie

Sille Louise Stenild, Erkendelses og Videnskabsteori

Matthias Skipper Rasmussen, Erkendelses og Videnskabsteori

...

Og vinderen er, med 107,4% af stemmerne og en stemme procent på 100%

- Kim Jong-un!

Og der lyder et stort tillykke herfra!

Er Frank Underwood utilitarist? Hvis ja, er det så værre end at være fascist?

Kære etiker. Hvis du har set den prisbelønnede serie "House of Cards" på Netflix, og/eller andre steder, vil du vide at Franks metafysiske grundprincip er viljen til magt. Indirekte bliver han dog utilitarist ved "utilitaristiske gerninger" qua førende til stemmer. #authoritas

Hej Brevkassen! Jeg synes det kan være svært at sætte korrekt komma. Har I en guide til, hvordan man gør det bedst?

Kære kommafortvivlede. I dag kan man sætte komma på to forskellige måder: Enten nøjes med slutkommaer (soooo n00b!) eller (være awesome og) sætte både startkomma og slutkomma. Slutkomma er self komma efter ledsætninger, mens startkomma er foran ledsætninger. Ur welcome! #kommasætning

Hvad er meningen med intetheden i en tom mælk?

Kære mælkedrikker. For så vidt, at der er intethed i en tom mælk, er mælken netop ikke tom, men derimod indeholdende den omtalte intethed. For at der kan tales om en tom mælk, uden at modsige sig selv, må mælken netop intet indeholde og ikke indeholde et objekt, som kan prædikeres noget semantisk indhold. Så snart en mening tilskrives intetheden, fremtræder denne som et objekt indeholdt i mælken, som derfor ikke længere er tom. Det er derfor paradoksalt, at tale om meningen med intetheden, eller hvad som helst andet, i tom mælk.

BREVKASSEN UNDSKYLDER!

Vi undskylder overfor Mia Keller Jensen for at have rettet besvarelse af to spørgsmål, trykt i Doxa #47, mod hende med fornavn. Mia stod ikke bag nogen af de stillede spørgsmål, omhandlende en navngiven forelæser, og vi beklager derfor hændelsen, samt den situation den har bragt Mia og hendes forelæser i.

Svarer til vendespillet: Af en endnu Levendes Papirer udgiver mod hans Vil-
lie. S. KJERKEGAARD | Om Begrebet Ironi med stadigt Hensyn til Socraes.
Udgiver for Magistergraden S.A. KJERKEGAARD, theologisk Candidat |
Enten—Eller. Et Livs-Fragment. Udgiver af Victor Eremita | Gjentagelsen. Et
Forsøg i den experimenterende Psychologi. Af Constantin Constantius | Frygt
og Bæven. Dialektisk Lyrik. Af Johannes de silentio | Philosophiske Smuler
eller en Smule Philosophi. Af Johannes Climacus, udgiver af S. Kierkegaard |
Begrebet Angest. En simpelt psykologisk-paapegende Overveelse i Retning
af det dogmatiske Problem om Arvesynd. Af Vigilius Haufniensis | Forord.
Morskabslæsning for enkelte Stænder efter Tid og Leilighed. Af Nicolaus
Norabene | Stadier paa Livets Vej. Studier af Forskjellige. Sammenbragte, be-
fordrede til Trykken og udgivne af Hilarius Bogbinder | Afsluttede uvidende-
skabelig Efterskrift til de Philosophiske Smuler. Mimetisk-pathetisk-dialektisk
Sammenskrift, Existentielt Indlæg. Af Johannes Climacus, udgiver af S. Ki-
erkegaard | Sygdommen til Døden. En christelig psykologisk Udvikling til
Opbyggelse og Opvækkelse. Af Anti-Climacus, udgiver af S. Kierkegaard

MULIGHEDER I SÆRKLASSE

af Jonas Bensrati

”Bogen her handler om alt det sære, der kan ske i hverdagen, om situationer, hvor noget nyt opstår i vores verden og samfund; om det, vi kalder særklasser, hvor mennesker pludselig kommer i en sær tilstand sammen og måske tænker nye tanker, opdager verden på en ny måde, skaber et nyt samvær med hinanden. Sådanne momenter, der enten kortvarigt eller gennem en længere periode gør verden til et bedre sted”¹

”Særklasse – den tøvende revolution” er på mange måder et gribende og lærerigt værk udgivet af tænketanken Center For Vild Analyse. Ud over at inddrage interessante og væsentlige teorier fra filosoffer som Kant og Satre formår det også at relatere til en række problemstillinger og hverdagsfænomener, vi kender i dag. Samtidig gøres der brug af referencer til bestemte historiske begivenheder og øjeblikke som understøtter væsentlige pointer og sammenligner med fænomener og begivenheder i dag og ikke mindst bogens hovedbegreb: *særklassen*.

Titlen i sig selv, som rummer både særklasse og revolution, virker umiddelbart ret iøjefaldende, og jeg kom umiddelbart til at tænke på diverse politiske grupperinger og bevægelser (eksempelvis bolsjevikkerne under Oktoberrevolutionen eller Tredjestanden under Den Franske Revolution og stormen på Bastilien), der på den eller anden måde revolutionerede deres samfund og gennemførte radikale og permanente forandringer. Pointen med særklassen er dog, at det ikke er helt så enkelt som blot at tænke sig til politiske grupperinger organiseret med ledere og medlemmer, som over længere tid planlægger en revolution af samfundet og gennemførelsen af et politisk mål. Særklassen kan nærmere betegnes som noget, der på engang er tidsløst og allestedsnærværende og nærmest opstår som noget spontant, hvor en gruppe af individer så at sige tænker *det samme sammen*.

Det er på et sådant tidspunkt, at disse individer kommer i en klasse for sig, en særklasse, hvor de tænker nye ideer og tanker, rejser nye problemstillinger, som samtidig belyser de gamle,

som på daværende tidspunkt ikke blev anset som reelle problemer, hvis de overhovedet blev anerkendt som et problem. Et eksempel som går igen flere gange i bogen er historien om den afrikansk-amerikanske kvinde, Rosa Parks, der i 1955 nægtede at flytte sig fra et sæde, som var forbeholdt hvide mennesker. I det øjeblik gjorde hun noget radikalt anderledes og uvirkeligt på daværende tidspunkt, som hun ikke bare gjorde på vegne af sig selv og for sin egen skyld, men for en masse andre mennesker og for borgerrettighedsbevægelsen (selvom hun nok ikke selv var klar over det). Men det var i hvert fald på det tidspunkt at borgerrettighedsbevægelsen fik sit mest markante udtryk, og hvor dens universalistiske ambitioner og værdier blev manifesteret ved en handling foretaget af én person.² Den hændelse beskriver på flere måder dét, som er en væsentlig pointe med bogen; at den forandring, der skal til for at realisere særklassen kan finde sted, hvor som helst og når som helst. Selv på de mest uventede steder, eksempelvis en busstur. For det andet, pointerer den også et andet væsentligt særtræk ved særklassen, nemlig, at den i et øjeblik bryder med den etablerede orden, at man så at sige kommer ud over det, som synes at være en selvfølge på det tidspunkt.

"Særklassen har i den forstand ikke

noget at gøre med praktiske problemer, et samfund er stillet overfor. Særklassen ligger ikke "på den anden side" af problemet. Tag igen Rosa Parks. Det, som Parks angav, var netop en løsning, men ikke som sådan på et problem. Der var ikke noget problem. Sorte skulle ikke sidde blandt hvide. Sådan var verden var indrettet".³

Denne passage illustrerer på glimrende vis pointen, som nemt kan misforstås. At særklassen som sådan ikke løser et problem i samme øjeblik det opstår, ganske enkelt fordi, at dét som efterfølgende betegnes som et alvorligt problem (eksempelvis racisme, segregering, undertrykkelse m.v.) ikke var det på daværende tidspunkt. Det er netop her, det særlige og unikke ved særklassen spiller ind: at det er nyskabende og fordrer en omvurdering og nytænkning af de herskende normer og samfundsindretninger på et bestemt tidspunkt (samfundsformer som i sig selv er et problem, men ikke regnes for sådanne på grund af følelsen og oplevelsen af, *at sådan er det bare*).

Netop derfor finder jeg, at bogen har sin berettigelse i forhold til vores samtid, hvor der stadig kan være brug for sådanne øjeblikke. Disse momenter, hvor en kollektiv tænkning udfolder sig og giver en forståelse af et fænomen eller reelt problem som vi ikke

kan få øje på, fordi vi ser det som en selvfølge eller ignorerer det, fordi vi alligevel ikke kan stille noget op. Ord som *fællesskab*, *kollektiv tænkning* og *handling* mellem forskellige individer går igen i beskrivelsen af særklassen.

Men i bogen pointeres også det væsentlige problem, at særklassen, når den endelig realiseres og fordrer omvurdering af bestemte tilstande i samfundet også er betinget af, at individuelle særinteresser og forskelle i det øjeblik tilsidesættes til fordel for dét, som samler individerne i særklassen; det fælles mål. Dette illustrerer forfatterne ganske godt med et fangeeksempel, hvor tre fanger stilles en kompliceret udfordring fra en fangevogter, der giver dem en farvet skive. Der er to sorte skiver og tre hvide skiver. Fangernes opgave bliver at finde ud af, hvilken farve de selv har, og den som finder først ud af det og kan give en logisk begrundelse til fangevogteren vinder sin frihed. Pointen her er to ting; for det første at understrege konkurrencelogikken og det faktum, at konceptet, formålet og rammerne for hvad der skal ske, sådan set er givet på forhånd. Det er fra fangevogterens side stillet således op, at det forventes, at mindst én bliver vinderen, mens de andre taber. Det fører til den næste pointe; grundet det faktum, at forventningerne er sat op på forhånd og pga. konkurrencementaliteten, så er

der en grad af ulighed, og så længe der er en grad af ulighed, så kan særklassen ikke realiseres.

”Det ses nu, hvordan særklassen radikalt adskiller sig fra de situationer, som logikken i fangeeksemplet opstiller som mulige. Det ses også, hvordan særklassen indstifter noget, der ikke kan finde sted inden for reality – programmernes univers; nemlig en forestilling om lighed. Særklassen er udelukket, så længe mit forhold til den anden har formen: Du er ikke min ligemand.”⁴

Dette er endnu en godt træk ved bogen; nemlig at den formår at referere til et fænomen af i dag som er virkelig udbredt, og som de fleste ved, hvad er, nemlig reality-tv. Her er de meste kendte serier Paradise Hotel, hvor man følger en gruppe af individer i deres dagligdag på et hotel, hvor der opstår en række intriger og drama, og hvor det for deltagerne gælder om danne (kortvarige) alliancer og stemme hinanden ud, indtil der til sidst er en vinder som står tilbage (om de så virkelig er vindere efter at have gjort sig selv til grin i flere uger kan selvfølgelig diskuteres). Hvad disse eksempler skal illustrerer ifh. til bogens pointe om særklassen er, at den slags situationer og koncepter, hvor forudsætningerne for, hvad der skal ske, og hvordan personerne kan agere, og hvilket forhold de har til hinanden

er givet på forhånd, ikke vil kunne realisere særklassen og forandring. Det er netop fordi, at særklassen ikke er tidsbestemt eller kan planlægges eller bestemmes på den måde som spillets omstændigheder lægger op til.

Det umulige, det særlige og det nye ville være, hvis der skete noget, som ikke var en del af planen, som bryder med den opstillede konkurrenceindretning og splittelse mellem individerne. Altså, at der så at sige sker noget som ikke burde være muligt ift. spillets regler således, at det umulige bliver muligt. Problemet med fænomener som reality-tv er, at de tydeligt viser det problematiske, nemlig at det umulige er umuligt, som forfatterne udtrykker det. De finder sig nemlig i den måde spillet er sat op, hengiver sig til en tilstand af ligegyldighed ifh. til de andre deltagere og det *fællesskab* (som i den grad ikke er der) der kunne være. Nu er det selvfølgelig også reality-shows i tv, hvor det skal være på den måde, men det illustrerer på glimrende vis den tilstand, som vi andre i vores hverdag også kan befinde os i; Så længe ligheden er udelukket og de etablerede forhold betragtes som en selvfølgelig - som noget der ikke er værd at bryde ud af - så er særklassen også udelukket.

Ifh. til de nævnte eksempler, så kunne man forestille sig scenarier, hvor

særklassen godt ville kunne realiseres, eksempelvis hvis fangerne i fangegården hver fik en hvid skive og på den måde blev sat i en endnu vanskeligere situation. Hvis de alle tre på et tidspunkt begyndte at tøve en ekstra gang og nærmest synkronisk blev klar over hvordan tingene forholdt sig med hensyn til farverne, efter at have betragtet hinanden stoppe op og tøve en ekstra gang. Tøven ville dermed blive mere end blot en reaktion og umiddelbar følelse af usikkerhed, tøven ville så at sige give mulighed for at tænke - at tænke sig om en ekstra gang. Det er selvfølgelig svært at forestille sig at et sådant logisk mirakel skulle finde sted, hvor alle tre *tænkte det samme - sammen- på samme tid*, men det er ikke desto mindre en god måde at opstille et scenarie for, hvordan særklassen kan tænkes at opstå.⁵ Tøven er det som ifølge bogen kan lægge grobund for, at der kan opstå en særklasse mellem individer modsat tilstande som nøl, hastværk og dvæle.

Netop referencen til de realistiske eksempler som de fleste kan forestille sig og genkende, gør, at *Særklasse - den tøvende revolution*, er et velegnet værk til forståelse af vores hverdag og de fænomener vi kender til og måske endda har tænkt en smule over, men uden at have tænkt dem til ende, endsiges forstået dem. Bogen formår dermed at berøre centrale emner som

også diskuteres hyppigt. Eksempelvis tales og diskuteres der i dag meget omkring begreber som forandring og nyskabelse til det bedre, og hvordan vi kan opnå en større grad af fællesskab på trods af vores forskelle samtidig med, at vi trods alt stadig er individer.

For eksempel har jeg selv oplevet at falde i snak og diskussion med folk som ikke forstår, hvorfor vi ikke bare slutter os sammen til det fælles bedste, hvorfor der ikke planlægges og handles derudfra i stedet for, at det som regel blot munder ud i snak og diskussion som der alligevel ikke bliver gjort noget ud af. ”Særklasse – den tøvende revolution” synes jeg netop leverer et nogenlunde svar herpå, i hvert fald en overvejelse og refleksion over det, som jeg ikke selv havde tænkt over før.

”Særklasse handler ikke om at sætte sig noget for og dernæst føre det ud i livet. Særklasse kan ikke på denne måde defineres inden for en almindelig rationel syllogisme (jeg vil det, ergo gør jeg sådan). Særklasse indebærer et moment af, at der simpelthen sker noget med subjektet, hvorefter eller hvor imens det bliver i stand til at tænke og deliberere på en ny måde. Særklassen er endvidere en begivenhed eller proces, der sker med subjektet i mødet med andre subjekter. Derfor kan man netop ikke planlægge at komme i særklasse. Hvis Ane, Bo og

Carl kommer i særklasse, så er det i radikal forstand noget, der sker for dem alle, og netop ikke bare for Ane, Bo og Carl.”⁶

”Særklasse – den tøvende revolution” har været et særdeles interessant og lærerigt værk at læse, og det kan bestemt anbefales til andre med interesse for samfundsindretning, politik og nye måder at tænke forandring og revolution. Nu er ”Særklasse – den tøvende revolution” ikke et revolutionært værk, der fordrer revolution som man typisk forstår det (eller kan komme til). Det er derimod et værk, der på flere måde gør op med den generelle opfattelse af sådanne begreber. Særklassen er som sådan tøvende, netop fordi den ikke kan planlægges og udføres, men snarere noget, som man kan håbe på, der vil ske af sig selv eller nærmest *vil* ske af nødvendighed. Særklassen er som nævnt spontan og pludselig, og den *skaber* som sådan nye problemer, ligeså vel som den præsenterer løsninger. Af den grund, så kan særklassen i dag måske først tænkes at blive realiseret og overgå til verdensklasse (hvor det drejer sig om nytænkning, ny forståelse og ændringer på globalt plan), når vi for et øjeblik stopper op og tøver, og tænker os om en ekstra gang.

I stedet for at nøle, dvæle eller haste os igennem tilværelsen og de udfor-

dringer vi sammen står overfor, så bør vi måske stoppe op og genoverveje og gentænke de momenter og begivenheder, hvor der har været særklasse før i tiden.

”Særklassen – den tøvende revolution”

Af Center for Vild Analyse; Brian Benjamin Hansen, Rasmus Ugilt, Steen Thykjær, Kasper Porsgaard, Henrik Jøker Bjerre
203 sider
udgivet i 2012 på Informations Forlag

Noter:

1. Særklasse – den tøvende revolution
s. 9
2. Særklasse – den tøvende revolution
s. 8
3. Særklasse – den tøvende revolution
s. 99
4. Særklasse – den tøvende revolution
s. 22
5. Særklasse – den tøvende revolution
s. 24
6. Særklasse – den tøvende revolution
s. 50

VINANMELDELSE

Af Mia Keller, Nadja Andersen, Rikke Rasmussen, Sidsel Outzen Kallestrup, Siv Nørgaard Lambertsen og Toni Nicolajsen Behrendt.

Du studerer filosofi. Dit skrøbelige, uskyldige sind er for første gang blevet udsat for Hegel. Du har indset, at du aldrig vil få svar på nogle af dine store spørgsmål om livet. Men fortvivl ikke! Hjælpen er nær! Vin vil hjælpe dig med at se alt klarere, og tage de rigtige beslutninger (eller glemme smerten). "Vin er den sundeste og mest hygiejniske drik."- Louis Pasteur. Vin er Jesu blod. Nuff said.

For at gøre dit liv lettere, har vi anmeldt de billigste vine i den nærmeste afstand til uni. Vi har holdt os til hvidvine, da den nødvendige mængde der skal indtages, kan sløve motorikken lidt. Selvom vi lover, at du bliver bedre til at danse, så er der en risiko for at du spilder lidt ud over dig selv. Og her er hvidvin altså bare mere barmhjertig ved tøjjet end rødvin.

RESULTAT

Skala: 1-5	Pris	Lokation	Smag	Alkohol procent	Æstetik	Duft	Endelig vurdering
Liebfraumilch	27 kr. for 75 cl.	Løvbjerg	2	9,5	4	3	<i>Mellem</i>
Cruzares	25 kr. pr. l.	Netto	3,5	10,5	1	5	<i>Næst bedst</i>
Don Simon	26 kr. pr. l.	Rema	1	11	4	-1	<i>Sidst</i>
Penasol	25 kr. pr. l.	Fakta	4,5	10,50	1	3,5	<i>Bedst</i>

FRA KREATUR TIL FJERKRÆ

- Manifest over filosofiens bondegård

Af Jan Hoffmann og
Niels Wilde Langballe

Filosofihistorien er i bund og grund én lang bevægelse fra kreaturer til fjerkræ. Hvornår sker denne overgang? Den sker i 1790, *punktum!* Her er der selvfølgelig tale om Kants *Kritik der Urteilkraft*.

Man plejer at sige, at filosofihistorien starter med Thales, men det gør den ikke. Den starter med, at Parmenides kommer ridende ind på scenen på to heste. Filosofien er som bekendt en overgang fra mythos til logos, dvs. en overgang fra heste-myter til det faktum, at hestene netop bringer Parmenides til sandheden, at ”det, der er, ER det, der ikke er, ER IKKE”.

Dette hestespand indleder altså filosofihistorien, *punktum!*

Hos Platon ser vi, hvordan hestene ikke blot er en taxa til arché, men et billede på en stræbende og igangsættende kraft i mennesket, ikke i universet. Den hvide hest er ærekær, mådeholden og blufærdig, den behø-

ver ingen pisk, men lader sig styre af tilråb og en kommando. Den sorte hest er svajrygget, den er uharmonisk og dårligt proportioneret, har en tyk og kort hals, en flad og lige næseryg, har lyse blodskudte øjne, den praler hæmningsløst, den er busket omkring ørerne, kan ikke høre og reagerer knap nok på pisk og pigkæp. Den sorte hest er et billede på det blinde begær og den hvide på de mere ædle dele.

Antikken er altså den første længe på filosofiens bondegård, og dette er en hestestald, endsige et helt stutteri.¹

Så sker der, som vi tidligere har nævnt, noget afgørende nyt i 1790. Fra stalden skal vi ud i marken.

Det hedder hos Kant den kopernikanske vending. Han fremhæver grisen frem for hesten. Hvor Hume blot står med et græsstrå i munden og kigger på marken, går Kant og pløjer. Det er det, der hedder den praktiske fornuft. Kant *gør* noget med verden

og forsøger ikke blot at *ride* ud og sige noget om verden. Grisen er altså fornuftens egen vilje, der *sætter* sig igennem (det er dermed ikke en patologisk trøffelgris, vi har med at gøre). Pløje hedder som bekendt *pflügen* på tysk, og der er ikke langt til *fliegen*, som betyder at flyve. Hvad er det, der flyver? Det er fjerkræene, og med fjerkræet kommer friheden ind i verden. Dette sker i den tyske idealisme. Først når grisen er blevet til flæskesteg, foretager Minervas ugle sin flugt. Dermed er vi trådt fra marken og ind i hønsegården.

Denne flugt er frihedens vingesus og dermed også historiens vingesus. Det skal dog retfærdigvis anføres, at den tyske idealisme har sit udspring i Kants filosofi. Kant har netop også et begreb om ”spraglede fuglefjer”², men han prioriterer grisen. Han kan altså ikke se kræet for bare fjer.

Hos Hegel er kræet fjerdragten (Sein ist Schein), men det handler ikke bare om at forklare verden som den logiske struktur mellem væren og tænkning, det ideelle over for det reelle, men at *forandre* den. Det er ikke Hegel, det er Marx. Med marxismen og alle de indre betingelsers opfylden, vil den tyske opstandelsesdag blive forkyndt af den galliske hanes galen. Denne galen, dette næb er rysleren, der indvarsler det nye år. Hvad kunne man også

kalde det nye år? Dette kunne man kalde morgenrøden. Det har Harald Bergstedt skrevet en sang om.³ Han var nazist, det var Nietzsche ikke. Lige to ord om Nietzsche. Nietzsche taler flere steder om fugle. Fuglen er ligesom dansen et billede på friheden. Hos Kierkegaard handler det også om frihed. Af liljen på marken og *fuglen* under himlen lærer vi tavshed, lydighed og glæde. Hvad er det Abraham har lært? Det er tavshed og lydighed. Abraham er troens riddet. Troen er det personlige gudsforhold, og det er for Kierkegaard det samme som frihed. Dette skal ikke forstås som en forjættelse om et evigt liv efter døden. Endeligheden er netop det, der, hos Kierkegaard, gør mennesket større end englene.

Kierkegaard ser dermed englen som noget guddommeligt og ikke som et fjerkræ. Englen optræder også hos Benjamin, som *historiens* engel, med en henvisning til Paul Klées Angelus Novus. Måske er dette en videreudvikling af Minervas ugle, netop fordi det angeliske fjerkræ heller ikke skuer fremtiden, men ser fortidens ruiner som en storm fra paradiset.

Dog er hele syntesen til denne bevægelse allerede indeholdt i Platons filosofi: »Man kan sammenligne sjælen med de forenede kræfter hos et *vinget hestespand* og en kusk«.

Whitehead havde dermed ret, filosofien er én lang række fodnoter til Platon, da Platon allerede har et begreb om det befjedrede kreatur.

Noter:

- 1 Den analytiske filosofi er ikke en del af bondegården, og står blot som et æsel blandt falske høstakke (Jf. Alvin Goldmans *Fake Barn County*). Nok har den analytiske filosofi et begreb om hønsegården: den lægger mange æg, men ingen af guld.
- 2 Kant 2007 s. 200
- 3 Solen er så rød mor

GENRENS CHANGEMENT

- Forhastede noter om Søren Kierkegaards paratekst¹

Af Andreas Vinther Jensen

I. Stemning

Tag en bog—en hvilken som helst bog—og kig på den. Slå ikke op på dens sider, ikke endnu. Først skal du holde den i hånden og føle den, fornemme dens format, mærke dens materiale. Er den lille og giver en digtsamlings bekendte flappende lyd fra sig? Er den et pragteksemplar af en hardback, der er indbundet i hel-lærred? Er det en klods, der alligevel ingenting vejer? Måske afslører dét, at jeg holder endnu en af de alt for mange billigbøger, der stadig står uden ridser i ryggen på min reol: Tolstoys *War and Peace* fra forlaget Wordsworth, der optager 994 siders plads på mine hylder—sider så grovkornede, at de andre bøger i serien (der er blevet velsignet med flere brugsspor) med tiden har udslettet mine sporadiske forsøg på at lade blyanten notere, understrege og henvise.

Men man skal ikke skue hunden på hårene. Eller dømme bogen på dens

omslag, som de anglofone siger. Så lad os åbne bogen. En tilfældig side, omkring midten. Vent med at kigge. Rør. Mærk papirets kvalitet. Tolstoy får sit første knæk og dens bemærkelsesværdige massefylde (bogen vejer intet i forhold til sin størrelse!) løj ikke: Det er med en vis irritation, at jeg lader fingerspidserne køre over siderne. Papiret river i mig, det høvler blyanten til bunds. Tolstoy kommer tilbage på sin plads ved siden af Trot-ski, og jeg lader mine fingre danse over bogryggene til et mindre russisk område i alfabetet. Jeg finder Jens Kjeldsens bog om *The Bird*. En bog, jeg som musikinteresseret gymnasiast i Hjørring følte både pligt til og glæde ved at læse. Jeg slår op i den. Siderne er rene, og ud over forsidens afbræk er der ikke noget, der vidner om de timer, jeg har læst i den. Fingrene kører over de glatte sider, og jeg tænker for mig selv, at deres uspolerede landskab giver mening. Fingerspidsernes vinkel ændres, og neglene kører over siden og giver en ubehagelig fornemmelse. Det føles, som om der er en film over

papirets naturlige karakter; siderne er som lavet af plastik. Her kan ingen noter tages.

II. Paratekst

En bog uden omslag er bare tekst. En bog er en genstand; en sanselig helhedsoplevelse. Det er en fattig måde at omgive sig med litteratur på, hvis man tror, at en bog kun er teksten inden i den. Vi har lige set, at en bog er så meget mere: papiret, den er trykt på, dens typografi, omslagets art. Denne bogens materialitet illustreres fornemt i den kendte norske sketch, hvor en middelaldermunk er nødt til at ringe til en tech-support for at få hjælp til at åbne og bruge sin bog/codex (en parodi på de problemer, som mange, særligt ældre, nye computerbrugere er ude for).

Men der er endnu et aspekt af bogen, der ikke helt indfanges af det mere eller mindre konkrete tingslige ved den—der er noget, der ligger mellem bog og tekst: nemlig parateksten.

Begrebet paratekst er lanceret af den franske strukturalistiske litteraturteoretiker Gérard Genette i dennes *Seuils* fra 1987.² 'Seuils' betyder 'tærskel', og det er en særdeles velvalgt titel til bogen, hvis materie netop behandler en tærskel mellem bogens materialitet og dens tekst. Som en formidler

mellem bogens indre og ydre indtager parateksten en kentaursk rolle—den er hverken tekst eller ikke-tekst, men begge dele. Men kentauren er Kheiron, læreren, der viser os, hvad bogens ydre rummer bag sin indbinding.

Som eksempler på paratekst angiver Genette titel, forfatternavn, illustrationer og forord—og man kunne tilføje undertitler, bagsidetekst, smudsbindets flapper. Det er den tekst, der omgiver bogen, ikke som en grænse mellem bog og ikke-bog, men netop som tærsklen mellem de to. Sjældent er det forfatterens egne ord, men som regel forlagets, redaktørens, nogle gange anmelderes, og på den måde er det teksten fremmed—men det er et fremmed, der leder ind til bogens indre, åbner den op for os. Parateksten er som regel det første vi møder, når vi står over for en bog, når vi træder ind i teksten.

Paratekst er et samlebegreb, så lad mig præcisere: Genette bruger begrebet *peritekst* om de eksempler, jeg har bragt her. Det er den ikke-litterære tekst, der findes *i/på* bogen. Derudover findes også begrebet *epitekst* til at betegne de tekster, der centrerer sig omkring bogen, men ikke findes *i/på* bogen. Det kunne f.eks. være forlagets pressemeddelelser, anmeldelser, interviews osv. Parateksten

består af begge disse momenter.³ I det følgende, hvor jeg vil kigge nærmere på Søren Kierkegaard, vil jeg holde mig til den generelle term *paratekst*, for selvom jeg her primært bruger den bog-intrinsiske del af begrebet, vil jeg på et tidspunkt begive mig væk herfra og se på Kierkegaards noter og breve i forbindelse med udgivelsen af *Gjentagelsen*, altså de epitekstuelle aspekter af bogens paratekst.

III. Genrens changement

Når vi skifter sprogområde fra fransk til dansk, kendes spillet mellem indre og ydre nemlig først og fremmest fra Kierkegaard. Tænk blot på de berømte første ord fra pseudonymet Victor Eremitas forord til *Enten—Eller*: ”Det er maaskee dog stundom faldet Dig ind, kjære Læser, at tvivle en Smule om Rigtigheden af den bekjendte filosofiske Sætning, at det Udvortes er det Indvortes, det Indvortes det Udvortes” og så videre om alskens hemmeligheder og sorg og smerte. Faktisk er forholdet mellem indre og ydre et grundmotiv i Kierkegaards skrifter, i det mindste i de manisk produktive år 1843-44, hvor disse noters kildematerialer er hentet fra.

Men det godtgør ikke i sig selv en sammenstilling af en forsinket idealist eller romantiker som Kierkegaard med

en strukturalistisk litteraturteoretiker som Genette. Det, der gør det så oplagt at tale om Kierkegaards paratekst er ikke, hvilke ligheder der er mellem det, de hver især skriver om indre/ ydre, men måden, det bliver *vist* på i Kierkegaards tekster. Og Kierkegaard har tilfældigvis(?) en særligt spændende omgang med parateksten.

Tag en bog—næsten hvilken som helst bog—og kig på den. Læs på dens forside: Ved debutværker og hos mere obskure forfattere, er titlen typisk i en noget større skrift end forfatternavnet og anden tekst; hos mere kendte forfattere som f.eks. Ken Follett er forfatternavnet på størrelse med eller større end titlen. Men kig også videre: Som regel er der angivet en slags genrebetegnelse, enten under titlen eller over forlagsnavnet. Roman, digte, rejseskildringer, kogebog.

Heller ikke hos Kierkegaard, hvis interesse for og inddragelse i bogtilrettelæggelse er veldokumenteret,⁴ er sådanne genrebetegnelser ignoreret. I sin doktorafhandling argumenterede Aage Henriksen for, at man rundt omkring i Kierkegaards forfatterskab støder på *romaner*: Forførerens Dagbog i *Enten—Eller*, historien om Constantin Constantius og det unge menneske i *Gjentagelsen* og ”Skyldig?”—”Ikke-Skyldig?” fra *Stadier paa Livets Vei* indeholder ifølge

Henriksen alle sammen de markører, der gør en bog til en roman.⁵ Men tag et blik ud over hans produktion: *Enten—Eller* bærer undertitlen ”Et Livs-Fragment”, *Frygt og Bæven* er ”Dialektisk Lyrik” og *Afsluttende videnskabelig Efterskrift* er et ”Mimetisk-pathetisk-dialektisk Sammenskrift, Existentielt Indlæg”.

Måske maner alle disse konstruktioner til en vis besindighed, når det kommer til at bestemme dette og hint værk som en roman, en novelle eller hvad end man kunne finde på. De mange undertitler er i flere tilfælde netop *genrebetegnelser*.

a. *Et Forsøg i den eksperimenterende Philosophie Psychologie*

Et særligt interessant skrift til at undersøge den kierkegaardske paratekst er *Gjentagelsen* fra 1843. For det første, fordi man her, hvis man konsulterer det ene kombinerede renskrift/trykmanuskript, der er bevaret, kan følge den udvikling genrebetegnelsen er gennemgået. Det endelige resultat blev ”Et Forsøg i den eksperimenterende Psychologi”, men under overstregningerne kan man altså læse:

»**Gjentagelsen.** / Et frugtesløst Forsøg. / Et Opdagelses Forsøg. / Et frugtesløst Forsøg. / Et Forsøg i Experimental-Philosophie. / Et For-

søg i den eksperimenterende Philosophie Psychologie / af / Victorinus / Constantinus de bona speranza. / Constantin Walter: Constantius«⁶

Før han nåede til bogens endelige undertitel/genrebestemmelse, skulle Kierkegaard altså igennem to frugtesløse forsøg, en opdagelse og et forsøg i eksperimental filosofi. Desuden skulle der også et par frugtesløse forsøg til, før det så klippefaste pseudonym Constantin Constantius endelig kunne blive til. Alle disse forsøg viser også, at Kierkegaard behændigt kunne jonglere med de videnskabelige gener: Som det også er tydeligt i indledningen til *Begrebet Angest*, der for øvrigt bærer undertitlen ”*En simpel psykologisk-paaepgende Overveielse i Retning af det dogmatiske Problem om Arvesynden*”. Hvorvidt *Gjentagelsen* er et filosofisk eller psykologisk værk er lidt af en mudret sag at bedømme: dens generelle tema omkring gentagelsen er et filosofisk motiv, mens de figurer, der udforsker temaet i høj grad er psykologiske eksperimenter.

For det andet er *Gjentagelsen* interessant på grund af den reaktion, den affødte. Den blev anmeldt kritisk af Heiberg årsskriftet *Urania*, hans ”Nytaarsgave” til det dannede publikum, og det vakte Kierkegaards—eller rettere (for Kierkegaard fortsatte sin pseudonyme virksomhed): Con-

stantius'—harme over de åbenlyse fejllæsninger, herr professor Heiberg altså havde begået. Constantius farer i blækhuset og begynder at forfatte et kritisk indlæg mod Heiberg, og *det* er det interessante, set i forhold til Kierkegaards paratekst.

Tre aspekter er værd at kigge nærmere på: *Først*, at Kierkegaard/Constantius her får muligheden for—gennem en epitekst—at uddybe de pointer, *Gjentagelsen* havde at byde på, f.eks. rette Heibergs fejlforståelse af selve titelbegrebet. *Dernæst*, at Kierkegaard netop forbliver pseudonym i sine polemiske skrifter; selvom publikummet med al sandsynlighed vidste, at det var den ironiske magister, der stod bag denne o.a. bøger under latinsk klingende pseudonymer, var det vigtigt for Kierkegaard at fortsætte med at svare, som var det Constantius, der var forurettet over Heibergs tåbelige fejllæsninger. *Til sidst*, at polemikken aldrig blev til noget. Kierkegaard valgte til sidst at samle sine udkast (hvoraf to var så godt som færdige til trykken) i et omslag mærket:

”Ubrugt. Polemica m: H: t: Heibergs ’Gjentagelse’ i Nytaarsgaven. NB. Da jeg har skrevet hiin lille Bog, ’for at Kjætterne ikke skulde kunne forstaae den’ saa vilde det være at falde ud af
Charakteren at oplyse noget somhelst nærmere. Heibergs hele Passiar

er desuden en reen Trivialitet. Jeg bør ikke spille min Tid, og lade mig neddrage i de ephemære Sphærer. Polemik skal Folk faae nok af i mine Bøger; ingen Polemik, der kunde beskæftige et gabende, nysgjerrigt, vellystigt Publikum.”⁷

Her optræder et helt nyt niveau af paratekst (metaparatekst), der kunne være interessant i sin egen ret. Jeg vil ikke gå ind i en nærmere analyse, men blot påpege det selvindlysende (både ift. meta- og normal paratekst), at Kierkegaard var en forfatter, der tænkte *i* skrift og *med* sine figurer. Hvor parateksten hos mange udgivelser er udtryk for en forfatterekstrinsisk virksomhed, dvs. forlagets bagsidetekst eller kritikerens anmeldelse, så er den i Kierkegaards skrifter (i det mindste i *Gjentagelsen*) lige så meget et udtryk for en del af forfattervirksomheden,⁸ og kan læses som en eksplicitering af hans *poetik*.⁹

Jeg vil bevæge mig videre: Selvom polemikken mod Heiberg aldrig udkom i den form, Kierkegaards efterladte papirer har vist os, de oprindeligt rummede, så udkom året efter et lille skrift, der vist aldrig helt har opnået samme popularitet i den brede befolkning som selve *Gjentagelsen*. Der er tale om en række småskrifter, hvoraf alt fra heksehyl til det tunge artilleri bliver rettet mod Heiberg og

dennes ”Nytaarsgave”.

Skriftet blev betitlet *Forord*, og det er så godt som udelukkende denne titel, jeg vil holde mig til i det næste.

b. *Forordet som genre*

Genette beskrev som bekendt også forordet og introduktionen som paratekst. Af alle de eksempler på tekster, der kan indgå i kategorien, er (forfatterens) forord nok den, der er sværest at skille fra den egentlige tekst. Alligevel: Forordet er netop *ikke* selve bogen, den står uden for den som forfatterens bekendelse eller manifest om sin bog, men dog inden i den som et fasttømret appendiks. Tydeligst kommer denne afrevne, fragmentariske karakter til skue i *Forord*, denne ikke-bog udgivet af pseudonymet Nicolaus Notabene i 1844.¹⁰

Særligt forordet til *Forord* er interessant, da (som det er tilfældet i mange af Kierkegaards forord) bogens udgiver, benævnte Notabene, går fra at være blot udgiver til også at være hovedperson i en dramatisk hverdagshistorie: NB er nemlig en forfatter, der har lidt den ulykkelige skæbne, at han er blevet gift med en kvinde, der ikke vil lade ham skrive. Efter flere pikante forsøg på at forfatte bag sin kones ryg, vælger han at træde i karakter som ægtemand, og afsløre bedraget for

sin kone i håb om, at hun vil blive så rørt af hans kunst, at hun vil lade ham fortsætte med det, han er kaldt til. Hun læser det—hun ler—hun bliver rørt—og hun brænder hans papirer. Det viser sig nemlig, at Notabene slet ikke er en særligt god forfatter, og at hans kone har forsøgt at skåne ham for den offentlige ydmygelse ved at udgive sine skrivelser.

Til sidst får de indgået et forlig. Notabene får ikke lov til at skrive den bog, han havde ønsket sig at forfatte, men til gengæld må han skrive så mange forord, som han vil. Det bliver til i alt syv forskellige, tilegnet alle mulige skrifter—bøger og tidsskrifter—der ikke eksisterer. Og her har vi ærkekonstitutionen af forordet som paratekst; vi har dens evne til at give en anelse, en spøgelsesagtig gengivelse af teksten. Hermed følger et uddrag af Notabenes eget (meget lange, men ikke desto mindre meget forfattermæssigt kyndige) forord om forordene:

”Et Forord er Stemning. At skrive et Forord er ligesom at hvæsse Leen, ligesom at stemme Guitaren, [...]. Man veed ikke, hvorledes det gaar til, Lysten kommer paa Een, Lysten efter eventyrligen at zittre i Produktivitens Stemning, Lysten efter at skrive et Forord [...]. At skrive et Forord er ligesom at ringe paa en Mands Dør for at gjække ham; ligesom at gaae

en ung Piges Vindue forbi og see paa Brostenene [...]. At skrive et Forord er ligesom at mærke paa sig selv, at man er ifærd med at blive forelsket, Sjelen sødt uroliget, Gaaden opgiven, enhver Hændelse et Vink om Forklaringen [...]. Saaledes o! saaledes er det at skrive Forord [...]"¹¹

Måske har mine udeladelser fremhævet det yderligere, men det skinner igennem, at forordet netop er en konstruktion, der har en vis afbrydelse over sig. Man hvæsser leen, men høster ikke; stemmer guitaren, men spiller ikke. Man påbegynder uden at fuldføre, og man er i en evig bevægelse eller—med et karakteristisk kierkegaardsk ord—*sitren*. Forordet er at skrive uden at skrive en bog, og alligevel er det tærsklen, det kan endda være rammen for hele den tekst, der følger.

Denne pointe er særlig tydelig i det nok mest kendte forord fra Kierkegaards hånd, nemlig Victor Eremitas forord til *Enten—Eller*: en fantastisk ironisk konstruktion af en rammefortælling, der bogstaveligt talt står uden for den egentlige skrift, som er gemt væk inde i den genstridige sekretær. På ét niveau forsøger Eremita forsøger at forklare *handlingen* i bogen, sine redaktionelle indgreb og strategier—på et andet niveau viser han for os de stridigheder, der er på spil

mellem bogens to ”forfattere”, æstetiker A og etikeren Wilhelm, og hvor han redaktionelt lader Wilhelm få det sidste ord,¹² så giver han samtidigt A et performativt forspring i kraft af sine egne æstetiske tilbøjeligheder.

Så vidt forordet som genre hos Kierkegaard.

c. *Et sammensurium af litterære fiksfakserier*

Lad os til sidst kaste et blik på et af de værker, der mest behændigt balancerer mellem forskellige litterære kneb og genrer, nemlig *Frygt og Bæven*. Undertitlen er som nævnt ”dialektisk Lyrik”, hvad så end det måtte være. Værket er i hovedtræk den tavse Johannes de silentios mange ord om Abraham, troens fader, der i troen var villig til at ofre sin søn Isak, og derefter fik ham givet for anden gang. *Frygt og Bæven* er kronologisk set et af de første værker, der ekstensivt behandler et religiøst spørgsmål i Kierkegaards (pseudonyme) forfatterskab,¹³ og den indeholder da også en en lovtale over Abraham, en særlig genremærket, der kendetegner religiøs litteratur.

Men *Frygt og Bæven* er ikke kun en lovtale.¹⁴ Den er lige så meget et forord, en stemning, en ”foreløbig Expectoration”, filosofiske problemata og en epilog. Det er i hvert fald

de betegnelser, vi får givet ved at læse indholdsfortegnelsen. Derudover er *Frygt og Bæven* også fyldt med litterære figurer fra antikkens og roman-tikkens epik, lyrik og tragik såvel som fra historieskrivningen og folkeeventyrene. Ifigenia står side om side med Agnete, Agamemnon med Havmanden. Måske er der endda et snært af guddommeligt komedie (i miniskala) i den måde, de silentio besøger alle disse æstetiske-dæmoniske figurer for at nærme sig Abrahams tro?

De silentio forklarer aldrig meningen af begrebet/genren ”dialektisk Lyrik”, og det findes heller ikke brugt andre steder i Kierkegaards forfatterskab eller papirer. Faktisk ser det ud til, at undertitlen var en sen tilføjelse, umiddelbart før værket blev sendt til trykken—ligesom i *Gjentagelsen* kan man nemlig på trykmanuskriptet se Kierkegaards grundige overstregninger og alternative forslag til titler, pseudonymer og undertitler. Andre titelforslag har været *Mellemhverandre* og *Bevægelser og Stillinger*, og før Johannes de silentio var Simon Stylita (der ud over at være en pælesiddende helgen fra det 5. årh., nu også er blevet ”Solodandser og Privatmand”) forfatter til værket om troens bevægelse og danseren i springet.

De forrige udkast har ikke båret nogen genrebetegnelse, og der har ikke været

leget med forskellige variationer over betegnelsen. Er den dialektiske lyrik så blot et tilfældigt mærkat, Kierkegaard i sidste øjeblik har nedfældet under titlen? Det er selvfølgelig svært at bestemme entydigt: Det kan være et udtryk for et pludseligt, tilfældigt indfald før bogen gik i trykken¹⁵ eller en undertitel foranlediget af bogens indhold.

Dialektikken er ikke svær at få øje på, når man læser de første par sider af det første ”Problemata” i *Frygt og Bæven*: Troens problem, vist eksemplarisk ved Abraham, er, at den enkelte gennem et almene bliver større end det almene; det er den teleologiske suspension af det etiske. Hvis man tager den klassiske gymnasie-stadieteori for gode varer, svarer den enkelte til det æstetiske stade, mens det almene svarer til det etiske. Forholdet imellem dem beskriver de silentio således:

”Umiddelbar sandselig og sjælelig bestemt er den Enkelte den Enkelte, der i det Almene har sit τέλος, og dette er hans ethiske Opgave, bestandig at udtrykke sig selv i dette, at ophæve sin Enkelthed for at blive det Almene. Saasart den Enkelte vil gjøre sig gjeldende i sin Enkelthed liggeoverfor det Almene, da synder han, og kan kun ved at anerkjende dette atter forsone sig med det Almene.”¹⁶

En side senere citerer silentio Hegel i retsfilosofien; det almene er det sædelige, og en instans af sådan en sædelighed er, at man (som G.E.M. Anscombe ville sige) bare ikke uden grund slagter sin søn som brændoffer for Gud. Men det er jo netop, hvad Abraham gør: Gud giver ingen grund, men fordrer blot Abrahams søn Isak, der endda var en gave fra selvsamme Gud. Er Abraham, troens fader, så synder? Nej, det kan ikke passe—han blev stor ved troen. Der er altså en højere myndighed end retssamfundet, der kan tilsidesætte den sædelighed, dette samfund opretholder og oprettholdes af.

De silentio forsøger at forklare Abrahams suspension af det etiske, som sagt netop ved at kontrastere den til en række andre figurer fra verdenslitteraturen.¹⁷ Jeg har allerede alluderet til historien om Agamemnons ofring af sin datter, Ifigenia: Det var gudernes krav for, at de attiske tropper kunne få vind i sejlene på vej til Troja, og Agamemnons bror, Menelaos, kunne hente sin bortførte/utro kone Helena tilbage. Agamemnons sorg er som Abrahams stor, men gudernes krav er ikke absurd: Ofringen af Ifigenia tjener et bestemt formål inden for den attiske/olympiske logik. Agamemnon er en tragisk helt, men ikke troens—han ved, hvorfor han skal ofre sin datter. De silentio forsøger at

forklare forskellen således:

”Den tragiske Helt han behøver Taarer og han fordrer Taarer, og hvor var det misundelige Øie, der var saa ufrugtbart, at det ikke kunde græde med Agamemnon, men hvor var den, hvis Sjæl var saa forvildet, at han formastede sig til at græde over Abraham.”¹⁸

Den figur, de silentio udvikler i *Frygt og Bæven*, og som hans navn vidner om, er en uforståelig figur. Vi kan ikke græde for Abraham. Måske er hans sorg lige så stor som Agamemnons, men han udfører sin gerning uden nogen *grund*, og derfor har vi ikke nogen grund til at græde med ham. ”Hvem kan forstå Abraham?” spørger de silentio igen og igen. Men troens sindrige dialektik gør, at Abraham unddrager sig enhver forståelse. Måske er det derfor, dialektikken slutter sig adjektivistisk til lyrikken, der i Kierkegaards to store æstetiske inspirationskilder, nemlig Aristoteles’ *Poetik* og Hegels *Vorlesungen über die Ästhetik*, optræder som det subjektive, indvortes udtryk, modsat epikkens tredjepersonsbeskrivelser og syntesen af dem begge: dramaet/tragedien (Agamemnon).

Således kan undertitlen ”dialektisk Lyrik” altså forstås som en af bogen nødvendig genrebetegnelse. Et sidste

addendum skulle lige være titelbladets ordrette gengivelse: ”*Frygt og Bæven / Dialektisk Lyrik / af / Johannes de silentio*”—hvor det forræderiske ord ”de”, for at bekræfte min pointe, kan oversættes som ”om”, og vi således får en dialektisk lyrik af Johannes, om tavsheden.¹⁹

IV. Afslutning

Har læseren enten i min tekst lært noget nyt om begrebet paratekst eller generindret en (fra kløgtigere sammenhænge) allerede tilegnet visdom, så må jeg frem for at bede om undskyld for at have frembragt sådan en ubehjælpelig artikel i stedet minde om, at dette overhovedet ikke har været en artikel. Jeg har ladet mig inspirere af Kierkegaards egne kreative genrekonstruktioner og blot forfattet nogle forhastede noter.

Her er hverken tale om en fair gengivelse af Genettes begreb eller en grundig læsning af den kaskade af Kierkegaards værker, jeg har valgt at inddrage på den ene eller den anden måde. Det er blot et felt, der i et øjeblik inspiration og begejstring åbnede sig for mig—et felt, jeg er sikker på kan udforskes meget grundigere og dygtigere end her.

Det har på mange måder været som at skrive et forord: Jeg er gået forbi en smuk piges vindue, men har kig-

get ned på brostenene; jeg har stemt guitaren. At skrive den rigtige bog må komme en anden dag. Måske.

Derfor står jeg i en heldig situation i forhold til den genre, jeg netop nu er i gang med at skrive mig ind/ud i; nemlig *konklusionen*. Jeg kan ikke konkludere noget. Der har ikke været en klar tese, der skulle forsvares i disse noter, ingen fornuftig argumentation, der kan opsummeres på et par linjer til allersidst.

Af alle genrer har konklusionen altid været den værste at skrive: Den markerer slutningen på et arbejde, man sjældent føler sig færdig med; den er skrevet af en skribent, der har slidt sig igennem alt arbejdet for at kunne nedfælde sin tekst for en læser, der blot ønsker den hurtige version; den er i bedste fald et vidnesbyrd om alt det, man ikke kunne rumme i sin tekst, i værste fald en kedelliggørelse af den ordkraft, man (forhåbentlig) har kunne fange på papiret.

...

Noter:

1. I STEDET FOR ET FORORD: Ganske få timer før deadline for artikler til dette blad, sad jeg på stranden og læste i Ole Egebergs bog, *Experimentet. Læsninger i Søren Kierkegaards forfatterskab* fra 1993. I kraft af at

være en samling bidrag fra et symposium på daværende Nordisk Institut om de litterære, æstetiske og poetologiske aspekter i Kierkegaards forfatterskab, kan den vel siges at være Aarhus Universitets bidrag til den æstetisk-dekonstruktive bølge, der dominerede Kierkegaardforskningen i Danmark i 1990'erne—alligevel ser den ud til at være relativt overset i resten af bølgen. Men det er en parentes.

Jeg satte mig og begyndte at læse det første bidrag, Flemming Harrits om *Gjentagelsen*. Jeg skulle ikke mange sider ind, før ideerne kom væltende, og jeg måtte lægge bogen fra mig, forlade stranden og sætte mig foran computeren på mit kollegieværelse, hvor solen ikke forstyrrer efter middag. Jeg tænker, der er en oplevelse, de fleste af DOXA's læsere kan nikke genkendende til, måske først og fremmest de yngre af dem. Skrivelysten, jeg oplevede, var i hvert fald magen til én, jeg kan huske fra mine første par semestre på studiet: Der skulle blot nogle stikord til i Harrits' artikel, og inspirationen overvældede mig. Jeg blev ikke engang færdig med at læse teksten.

Derfor har jeg valgt at give essayet underoverskriften "forhastede noter". Det er nemlig, hvad det er. En dag kunne dette blive til en rigtig artikel, men indtil videre må DOXA's læsere blot nøjes med kluntede

betragtninger, der på rejsen fra idé til papir måske har undergået den tragiske men velkendte transformation fra det indsigtfulde til det banale.

Måske er der tale om rent plagiat af Harrits' artikel. Det ved jeg af gode/dårlige grunde ikke (endnu). Umberto Eco har skrevet om denne art plagiat, da han i samtale med en journalist blev rost for en særlig indsigt i en af sine bøger. Eco måtte korrigere journalisten, da det slet ikke var hans egen idé, men at den derimod tilhørte en abbed, hvis bog han som ung studerende havde læst og lært meget af. Han inviterede journalisten hjem for at vise ham stedet i abbedens bog, men da han fandt det præcise sted, hvor han kunne huske at have sat sit røde udråbstegn, viste det sig, at indsigten overhovedet ikke var at finde.

Således havde Eco altså tillagt sin egen idé abbeden. Men, har han altså senere overvejet, var der ikke en vis sandhed i denne tillægning? Uden at have læst abbedens bog, havde Eco næppe fået ideen i første omgang. Og en lige så vigtig pointe: Hvor mange gange har man ikke gjort det stik modsatte, nemlig at overse, at ens egne gode pointer i virkeligheden findes i forfattere, hvis bøger man har læst, understreget om skrevet store røde udråbstegn i.

Jeg tror, de ideer og betragtninger,

der findes i dette essay er mine egne, men de udspringer af de første par sider i Harrits' artikel. Jeg har ikke på noget tidspunkt refereret til artiklen i mit essay, men jeg vil—uden at have læst den—anbefale den til enhver, der gerne vil læse noget mere kohærent om noget, der måske handler om det samme.

2. Jeg kan selvfølgelig ikke udlægge hele Genettes begreb om paratekst her—både af hensyn til plads og til formåen. I stedet vil jeg fokusere på Genettes indledende bemærkninger om parateksten. Til dette afsnit trækker jeg altså på Gérard Genette: *Paratexts: thresholds of interpretation*, Cambridge University Press 1997 [1987], ss. 1ff.

3. Genette, op.cit., s. 5.

4. Hos Bent Rohde og Niels Jørgen Cappelørn i artiklen "Kierkegaard som bogproducent, tilrettelægger og forlægger" i Cappelørn, Posselt og Rohde: *Tekstspejle. Om Søren Kierkegaard som bogtilrettelægger, boggi- ver og bogsamler*, Rosendahls Forlag 2002, ss. 9-63.

5. Aage Henriksen: *Kierkegaards Romaner*, Gyldendal 1954, ss. 89ff.

6. Jf. *Søren Kierkegaards Skrifter*, kommentarbind 4, Gad 1997ff.

7. Jf. *Søren Kierkegaards Skrifter*, kommentarbind 15, Gad 1997ff.

8. Posthumt udkom *Synspunktet for min Forfatter-Virksomhed* (1859), der kan læses som den ultimative para-

tekst: Her gør Kierkegaard autonymt/ autografisk rede for sin produktion, og med en iøjnefaldende idiosynkratisk selvfortolkning gennemgår han forfatterskabet fra start til slut. Jeg har ikke inddraget *Synspunktet* videre i dette essay, da jeg mener, at selvom det i kraft af sit omfang skulle være den ultimative paratekst, er det ikke desto mindre kun én ud af flere typer paratekst, nemlig selvanmeldelsen. Man kunne forsigtigt gisne om, hvorvidt *Synspunktet* egentlig skulle fremstå med væsentlig mere autoritet end Constantius' polemik mod Heiberg—*Synspunktet* er blot skrevet under 'Kierkegaard'-pseudonymet og strækker sig videre end en selvanmeldelse af et enkelt værk.

9. 'Poetik' eller 'poetologi' betegner som regel en (forfatters egen) refleksion over det at være forfatter, er en æstetik fokuseret på det poetiske område af kunsten. Hvor Kierkegaards refleksioner over æstetikken (som 'kunstteori', ikke som stadie/sfære) synes noget mangelfulde eller blot heibergsk-hegeliansk plagiat, har nogle forskere (først og fremmest Isak Winkel Holm i *Tanken i billedet*, Gyldendal 1998) forsøgt at fremlæse en kierkegaardsk poetik, altså den måde han gennem litterære billeder forsøger at sige noget om disse litterære billeders egen tilblivelse. Derved er poetikken, selv om den er selvreferentiel, netop ikke et udtryk for paratekst, da den

ikke er en udtalt æstetisk teori, men et tekstintrinsisk spejlbillede.

10. D. 17. juni, samme dag som *Begrebet Angest*.

11. *Søren Kierkegaards Skrifter*, bd. 4, s. 269f. Dette er—meget apropos—blot første del af citatet. Hvor første del siger os, at ”saaledes er det at skrive Forord”, fortæller anden del os hvorledes *den* er, der skriver forord, og det er bestemt ikke uinteressante personer!

12. Med ”Ultimatum” in mente, selvfølgelig.

13. Selvfølgelig er der religiøse motiver allerede i *Om Begrebet Ironi* (spørgsmålet om at digte/lade sig digte), *Enten—Eller* (det afsluttende Ultimatum forklarer os, hvori det opbyggelige består i, at overfor Gud har vi altid uret) og i *Gjentagelsen* (der udkommer samme dag som *Frygt og Bæven*, og spejler den i at undersøge Jobs Bog frem for historien om Isak). Og når vi er ved søsterudgivelser, må vi heller ikke glemme, at Kierkegaard betragtede *To opbyggelige Taler* (16/5-1843) som en del af ”Dupiciteten” i sit forfatterskab, idet den akkompagnerede *Enten—Ellers* pseudonyme æstetik med en opbyggelig ligefremhed (Jf. ”Synspunktet for min Forfatter-Virksomhed” i *Søren Kierkegaards Skrifter* bd. 16, s. 16ff. – For en kritik af ”ligefremheden” i Kierkegaards opbyggelige forfatterskab, se Jacob Bøggilds *Ånd er den anden gang*, Forlaget spring, 2014).

14. En genre, Kierkegaard faktisk har arbejdet med, skønt ikke entydigt religiøst, f.eks. i den lille notatsamling ”Lovtale over Efteraaret” fra 1846, hvor Kierkegaards stilistiske bekymringer om sin tekst kommer til udtryk i et afsluttende notat: ”NB. Tonarten maa forædles lidt, ell. bliver det ikke pathetisk nok.”

15. Sådan en indskydelse ses f.eks. i tilfældet *Begrebet Angest*, der var tænkt som et autonymt værk, før det i sidste øjeblik blev tilskrevet pseudonymet Vigilius Haufniensis.

16. *Søren Kierkegaards Skrifter*, bd. 4, s. 148.

17. András Nagy har skrevet temmelig udførligt om de litterære aspekter, herunder særligt de litterære figurer og referencer, de silentio benytter sig af, i sin artikel ”The Mount and the Abyss” i *Kierkegaard Studies Yearbook*, Walter de Gruyter, 2002, ss. 227-246.

18. *Søren Kierkegaards Skrifter*, bd. 4, s. 154.

19. Dette er en pointe, Joakim Garff udfolder i ”*Den Søvnløse*” *Kierkegaard læst æstetisk/biografisk*, C.A. Reitzel 1995.

GODE RÅD

- fra Morten Dige

Det, du skal til at læse, er den tredje udgave af ”Gode råd”. Tre gange - så er det ved helt at være en ægte tradition! Formålet med siden var i første omgang, at vi fra Redaktionen gerne ville have mere visdom ud til folket; vi ville gerne høre noget mere personligt fra et filosofisk liv. Derfor havde vi også først fat i Henning Høgh, så formanden (-kvinden?) for Kvindeløgen, Isabella Larsen, for nu at høre den gode Morten Dige. Nu har vi så formet et mønster: forelæser, studerende, forelæser...og det kan jo forhåbentligvis forsætte i det uendelige. Men en anden tradition har også startet. Vi beder om seks råd: tre til ”filosofistuderende”, tre til ”det filosofiske liv” – men Henning lagde ud med at give ni råd, og kig lige på hr Diges sidste svar! Anarki. Men! Without further ado...

Tre råd til livet i alm./livet levet filosofisk

1. Til ethvert menneskeligt problem findes der en løsning, som er simpel, elegant, plausibel – og forkert!
2. Truman(!) Capote sagde: “More tears are shed over answered prayers than unanswered ones”. Så bed til at dine bønner ikke vil blive hørt!
3. Tag aldrig imod råd, der kan formuleres på en linje eller to!

Tre råd til filosofistuderende:

1. Bekend jer til det bedre arguments ejendommeligt tvangløse tvang.
Som Habermas sagde, men hvorfor? Det er altid mere interessant, hvorfor folk (herunder De Store Døde Filosofer) mener noget, end hvad de mener (og voxpops gribes derfor altid forkert an).

2. Bekæmp ånden i den aktuelle uddannelsespolitik.
Aarhus Universitets motto handler om at søge i dybden efter den faste grund og det er der mere værdi i end åndløst fokus på ”fremdrift”; nedad ikke fremad!

3. Husk at fuldkommen klarhed er forbeholdt fjolser og fanatikere.
Dette bonmot af én af mine helte, Ronald Dworkin, indfanger meget godt filosofiens åbenhed i forhold til to former for (nok så bekvem) lukkethed.

BAGSIDENS BAGSIDE

FILOSOFI - VIN(D) TIL HJERNEMASSE

